

Filozofski fakultet
SVEUČILIŠTE U MOSTARU

**SVEUČILIŠTE
U MOSTARU**

**IZVEDBENI NASTAVNI PROGRAMI
DIPLOMSKOG SVEUČILIŠNOG STUDIJA
ARHEOLOGIJE
ZA AKADEMSKU 2024./2025. GODINU**

Mostar, u lipnju 2024.

Studijski program	Arheologija				
Ciklus	2.	Vrsta	sveučilišni		
Smjer	/	Modul	/		
Godina studija	1.	Semestar	1.		
Naziv predmeta	NEOLITIK I ENEOLITIK ISTOČNOG JADRANA	Kod predmeta	FFAM120J		
ECTS	6	Status	obvezni		
Broj sati nastave		Predavanja	Vježbe	Seminari	Praksa
		30	0	15	0
Nastavnici	dr. sc. Dario Vujević, izv. prof.	30	0	0	0
	/	0	0	15	0
Ciljevi predmeta	<p>-Omogućiti studentima specijalistički pregled neolitika istočnog Jadrana i njegova zaleđa kroz tri tematske cjeline koje odgovaraju užim vremenskim odsjecima neolitika (stariji, srednji i mlađi) i pripadajućim kulturama (impresso, danilska i hvarska), njegov razvoj, povezanost jadranskog neolitika s općim povijesnim procesima, kulturološki položaj u širim prostornim okvirima, te regionalne razvojne posebnosti uvjetovane geomorfološkim i klimatološkim svojstvima, prirodnim potencijalima i resursima, komunikacijskim pravcima i sl. Kroz ilustrativnu i autentičnu arheološku građu obradit će se privredni aspekti, način života i stanovanja neolitičkih zajednica, te njihova materijalna i duhovna kultura.</p> <p>-Omogućiti studentima specijalistički pregled eneolitika na istočnoj jadranskoj obali, povijesti njegovog istraživanja, razvoju i sadržaju, periodizacijama, i kronologiji, povezanosti s općim povijesnim procesima, kulturološkom položaju u širim prostornim okvirima, te regionalnim razvojnim posebnostima uvjetovanim odnosima autohtonih i vanjskih čimbenika koji sudjeluju u tvorbi pojedinih oblika materijalne kulture i drugih aspekata. Kroz ilustrativnu i autentičnu arheološku građu obradit će se naseobinski i privredni aspekti života eneolitičkih zajednica, te njihova materijalna kultura.</p>				
Ishodi učenja predmeta	Ishod učenja	Kod ishoda učenja predmeta	Kod ishoda učenja na razini studijskoga programa		
	Prepoznaje arheološka nalazišta i arheološku građu karakterističnu za neolitik i eneolitik jadranskog područja.	IU-FFAM120J-1	IU-FFAM-2		
	Interpretira uzročno-posljedični odnos ambijentalnih posebnosti i različitih aspekata realnog života u neolitiku i eneolitiku istočnog Jadrana, posebice razvoja proizvodne privrede (stočarstva i zemljoradnje), načina života i stanovanja i različitih privredno-društvenih odnosa.	IU-FFAM120J-2	IU-FFAM-1		

	Interpretira posebnosti razvojnih procesa u jadranskom eneolitiku i njihovu ovisnost o biološkoj i kulturnoj dominaciji autohtonog neolitičkog supstrata u formiranju sadržaja razdoblja.	IU-FFAM120J-3	IU-FFAB-3
Preduvjeti za upis predmeta	/		
Sadržaj predmeta	Tjedan/ turnus	Tema	
	1.	Rani neolitik - problem neolitizacije	
	2.	Regionalne razvojne posebnosti	
	3.	Naseobinski aspekti neolitika	
	4.	Kulturološki aspekti – rani neolitik	
	5.	Kulturološki aspekti – srednji neolitik	
	6.	Kulturološki aspekti – kasni neolitik	
	7.	Kultovi i vjerovanja u neolitiku istočnog jadrana	
	8.	Uvod u problematiku jadranskog eneolitika	
	9.	Potencijali autohtonog supstrata	
	10.	Komparativna stratigrafija – ključna nalazišta	
	11.	Komparativna stratigrafija – ključna nalazišta	
	12.	Komparativna stratigrafija – ključna nalazišta	
	13.	Periodizacija jadranskog eneolitika	
	14.	Rani eneolitik i razvijeni eneolitik	
15.	Zaključna razmatranja		
Jezik	Hrvatski		
E-učenje	Mrežna stranica predmeta u sustavu za e-učenje.		
Metode poučavanja	- predavačke metode (predavanje, izlaganje, demonstracija). - participativne i interaktivne metode (slobodni i vođeni razgovor, dijalog, rasprava).		
Oblici provjere znanja (označiti)			
Vrsta predispitne obveze			
Vrsta ispita			
kolo kvij	seminarski rad	esej/ref erat	praktični/projektni zadatak
			ostalo
			pismeni
			usmeni
			praktični
Alokacija ECTS bodova i udjela u ocjeni			
Obveze studenata	Kod ishoda učenja	Sati opterećenja	Udio u ECTS-u
Pohađanje nastave	/	45	1,5
Seminarski rad	/	15	0,5
Predrok / Završni usmeni ispit	IU-FFAM120J-1; IU-FFAM120J-2; IU-FFAM120J-3	120	4
Ukupno		180	6
			100%
Način izračuna konačne ocjene			
Seminarski rad se ocjenjuje na sljedeći način (max. 20%): Rad nije napisan = 0% Rad djelomično zadovoljava formalne kriterije = 11% Rad u potpunosti zadovoljava formalne kriterije, ali su uočeni veći nedostaci na sadržajnom planu = 14% Rad u potpunosti zadovoljava formalne i sadržajne kriterije, ali su uočene gramatičke i pravopisne pogreške = 17%.			

Rad u potpunosti zadovoljava formalne i sadržajne kriterije te je gramatički i pravopisno točan = 20%.

Završni usmeni ispit ocjenjuje na sljedeći način: (max. 80%):

manje od 55% točnih odgovora = 0% ocjene
 od 55% do 66% točnih odgovora = 44% ocjene
 od 67% do 78% točnih odgovora = 56% ocjene
 od 79% do 90% točnih odgovora = 68% ocjene
 od 91% do 100% točnih odgovora = 80% ocjene

Prema Pravilniku o studiranju konačna se ocjena dobiva zbrajanjem ostvarenih postotaka za svaku obvezu definiranu na predmetu, prema sljedećim razredima:

0 – 54% nedovoljan (1)
 55 – 66% dovoljan (2)
 67 – 78% dobar (3)
 79 – 90% vrlo dobar (4)
 91 – 100% odličan (5)

Alokacija ECTS bodova, obveze i način izračuna konačne ocjene za izvanredne studente (ako ih ima):

Kao alternativu obvezi pohađanja nastave, izvanredni studenti tijekom nastavnoga procesa imaju obvezu napisati esej (pet kartica teksta u razradi teme), što je i preduvjet za pristup završnom usmenom ispitu. Temu eseja, na početku semestra, studenti trebaju definirati s nositeljem predmeta. Esej se ne ocjenjuje, niti nosi udjela u konačnoj ocjeni, ali je njegova izrada uvjet za pristup završnom usmenom ispitu.

Literatura (označiti)	Naslov (naziv, autor, godina)	Izdanje		Jezik				Vrsta djela			
		vlastito	ost.	Hrv.	Engl.	Ost.	Višejez.	Knjiga	članak	skripta	ost.
Obvezna	Stariji neolit u Dalmaciji, Batović, Š., 1966.		x	x				x			
	Jadranska zona, u: Praistorija jugoslavenskih zemalja II, (Neolitik), Batović, Š., 1979, str. 473-634.		x	x					x		
	AMS 14C chronology and ceramic sequences of early farmers in the eastern Adriatic, McClure, S. B. et al., 2014., str. 1019–1038.		x		x					x	
	Gudnja – višeslojno prapovijesno nalazište,		x	x				x			

	Marijanović, B., 2005.									
	Crno vrilo, Marijanović, B., 2009.		x	x				x		
	Ravlića pećina, Marijanović, B., 2012.		x	x				x		
	Eneolitik i eneolitičke kulture u Bosni i Hercegovini, Marijanović, B., 2003.		x	x				x		
Dopunski	Neolitsko naselje u Lisičićima kod Konjica, Benac, A., 1958.		x	x					x	
	Problem eneolita na istočnoj jadranskoj obali, Praistorija jugoslavenskih zemalja, III (Eneolit), Dimitrijević, S., 1979.		x	x				x		
	Prilozi za prapovijest u zaleđu jadranske obale, Marijanović, B., 2000.		x	x				x		
	Vela spila; Vela Luka, Čečuk, B. – Radić, D., 2005.		x	x				x		
Dodatne informacije o predmetu		Studenti su obvezni redovito pohađati i aktivno sudjelovati u svim oblicima nastave, odnosno mogu opravdano izostati do granice propisane pravilnicima i drugima aktima ustrojbene jedinice.								

Studijski program	Arheologija				
Ciklus	2.	Vrsta	sveučilišni		
Smjer	/	Modul	/		
Godina studija	1.	Semestar	1.		
Naziv predmeta	ROMANIZACIJA ANTIČKOG ILIRIKA	Kod predmeta	FFAM121J		
ECTS	6	Status	obvezni		
Broj sati nastave		Predavanja	Vježbe	Seminari	Praksa
		30	0	15	0
Nastavnici	dr. sc. Dražen Maršić, red. prof.	30	0	0	0
	Željka Pandža, v. asist.	0	0	15	0
Ciljevi predmeta	-Ocrtati povijesne prilike na podunavsko-jadranskom prostoru (Ilirika, kasnije Dalmacije i Panonije) od kraja 3. st. pr. Kr. do 4. st. po Kr.				
	-Analizom povijesnih i arheoloških izvora objasniti proces romanizacije, mehanizme i institucije kojima se ona provodi i polja ljudskog djelovanja u kojima se manifestira.				
	-Prikazati kako je autohtono stanovništvo asimilirano u rimski svijet i predmetni prostor integriran/transformiran u rimsku državu.				
	-Razviti kod studenata sposobnost rada s historiografskim i arheološkim izvorima, naučiti ih primjeni temeljnih istraživačkih metoda te uporabi kritičkog aparata u procesu izrade seminarskih radova.				
Ishodi učenja predmeta	Ishod učenja	Kod ishoda učenja predmeta	Kod ishoda učenja na razini studijskoga programa		
	Analizira i vrednuje natpisnu građu te literarna vrela o romanizaciji Ilirika.	IU-FFAM121J-1	IU-FFAM-1; IU-FFAM-2; IU-FFAM-5		
	Interpretira uzroke i objašnjava posljedice za iliričke zajednice nakon rimskih ratova te opisuje procese i fenomene koji se događaju tijekom osvajanja i romanizacije.	IU-FFAM121J-2	IU-FFAM-1; IU-FFAM-2		
	Formulira i objašnjava razvoj rimskih institucija u provinciji.	IU-FFAM121J-3	IU-FFAM-1; IU-FFAM-2; IU-FFAM-4; IU-FFAM-5; IU-FFAM-6		
	Razlikuje terminologiju vezanu uz rimsku vojsku i osvajanje provincije.	IU-FFAM121J-4	IU-FFAM-1; IU-FFAM-2		
	Grupira artefakte vezane uz rimsko osvajanje.	IU-FFAM121J-5	IU-FFAM-1; IU-FFAM-2		
	Interpretira rimske epigrafičke spomenike i klasificira sadržaj različitih tipova natpisa.	IU-FFAM121J-6	IU-FFAM-1; IU-FFAM-2		
	Analizira promjene u autohtonim društvima i prilagodbu rimskim institucijama.	IU-FFAM121J-7	IU-FFAM-1; IU-FFAM-2; IU-FFAM-4; IU-FFAM-5; IU-FFAM-6		

	Prepoznaje različite oblike imenskih formulacija.	IU-FFAM121J-8	IU-FFAM-1; IU-FFAM-2
	Razlikuje rimske institucije u provinciji u doba principata i dominata.	IU-FFAM121J-9	IU-FFAM-1; IU-FFAM-2
Preduvjeti za upis predmeta	/		
Sadržaj predmeta	/ turnus	Tema	
	1.	Uvodno predavanje	
	2.	Pregled vojno-političke situacije u doba Republike. Romanizacija. Uzroci i načini njenog provođenja.	
	3.	Republikanska cenzitivna vojska. Organizacija i razvoj sustava uprave u provincijama.	
	4.	Topografija i etnografija na istočnojadranskoj obali u predrimsko doba.	
	5.	Penetracija rimske vojske u Ilirik	
	6.	Oblici postrojbi i njihova disperzija u Iliriku I	
	7.	Oblici postrojbi i njihova disperzija u Iliriku II	
	8.	Rimska konsolidacija u Iliriku	
	9.	Rimska gradska arhitektura	
	10.	Ilirik u Rimskom Carstvu	
	11.	Rimske nekropole u Iliriku	
	12.	Nadgrobni spomenici	
	13.	Latinski jezik i tipovi natpisnih spomenika	
	14.	Službena rimska religija i autohtoni i misterijski kultovi u Provinciji	
15.	Zaključna razmatranja		
Jezik	Hrvatski		
E-učenje	Mrežna stranica predmeta u sustavu za e-učenje.		
Metode poučavanja	predavačke metode (predavanje, izlaganje, demonstracija) - participativne i interaktivne metode (slobodni i vođeni razgovor, dijalog, rasprava).		
Oblici provjere znanja (označiti)			
Vrsta predispitne obveze			
kolok vij	seminarski rad	esej/refe rat	praktični/projektni zadatak
			ostalo
Vrsta ispita			
			pis me ni
			usmeni
			praktični
Alokacija ECTS bodova i udjela u ocjeni			
Obveze studenata	Kod ishoda učenja	Sati opterećenja	Udio u ECTS-u
Pohađanje nastave	/	45	1,5
Seminarski rad	/	15	0,5
Predrok / Završni usmeni ispit	IU-FFAM121J-1 IU-FFAM121J-2 IU-FFAM121J-3 IU-FFAM121J-4 IU-FFAM121J-5 IU-FFAM121J-6	120	4
			Udio u ocjeni
			0%
			(max.)20%
			(max.) 80%

	IU-FFAM121J-7 IU-FFAM121J-8 IU-FFAM121J-9										
Ukupno		180	6	100%							
Način izračuna konačne ocjene											
<p>Seminarski rad se ocjenjuje na sljedeći način (max. 20%): Rad nije napisan = 0% Rad djelomično zadovoljava formalne kriterije = 11% Rad u potpunosti zadovoljava formalne kriterije, ali su uočeni veći nedostaci na sadržajnom planu = 14% Rad u potpunosti zadovoljava formalne i sadržajne kriterije, ali su uočene gramatičke i pravopisne pogreške = 17%. Rad u potpunosti zadovoljava formalne i sadržajne kriterije te je gramatički i pravopisno točan = 20%.</p> <p>Završni usmeni ispit ocjenjuje na sljedeći način: (max. 80%): manje od 55% točnih odgovora = 0% ocjene od 55% do 66% točnih odgovora = 44% ocjene od 67% do 78% točnih odgovora = 56% ocjene od 79% do 90% točnih odgovora = 68% ocjene od 91% do 100% točnih odgovora = 80% ocjene</p> <p>Prema Pravilniku o studiranju konačna se ocjena dobiva zbrajanjem ostvarenih postotaka za svaku obvezu definiranu na predmetu, prema sljedećim razredima: 0 – 54% nedovoljan (1) 55 – 66% dovoljan (2) 67 – 78% dobar (3) 79 – 90% vrlo dobar (4) 91 – 100% odličan (5)</p>											
Alokacija ECTS bodova, obveze i način izračuna konačne ocjene za izvanredne studente (ako ih ima):											
Kao alternativu obvezi pohađanja nastave, izvanredni studenti tijekom nastavnoga procesa imaju obvezu napisati esej (pet kartica teksta u razradi teme), što je i preduvjet za pristup završnom usmenom ispitu. Temu eseja, na početku semestra, studenti trebaju definirati s nositeljem predmeta. Esaj se ne ocjenjuje, niti nosi udjela u konačnoj ocjeni, ali je njegova izrada uvjet za pristup završnom usmenom ispitu.											
Literatura (označiti)	Naslov (naziv, autor, godina)	Izdanje			Jezik			Vrsta djela			
		vlastito	ostalo	hrvatski	engl.	ostalo	više jez.	knjiga	članak	skripta	ostalo
Obvezna	Umjetnost antike u hrvatskim krajevima, Cambi, N., 2020. str. 79-146; 147-162; 236-280.		x	x				x			
	Autohtoni kultovi u razvoju antičkih religija u rimskoj provinciji Dalmaciji, Medini, J., 1984., str. 7-32.		x	x					x		
	Epigrafički podaci o munificijacijama i ostalim javnim gradnjama iz antičke		x	x					x		

	Liburnije, Medini, J., 1969., str. 45-74.									
	Ordines decurionum Liburniae, Medini, J., 1974., str. 27-56.		x	x				x		
	Pannonia and Upper Moesia, poglavlje 5 The first age of prosperity, Mocsy, A., 1974., str. 112-182.		x		x			x		
	Rimsko vladanje u Istriji i Liburniji I i II, Liburnija u principatu i Provincijalna uprava (odabrana poglavlja), Starac, A., 1999/2000.		x	x				x		
	Dalmatia, Wilkes, J. J., 1969., str. 78-87; 262-296.		x		x			x		
Dopunsk a	Bosna i Hercegovina u antičko doba, Bojanovski, I., 1974.		x			x		x		
	Gradski dužnosnici na natpisima obalnog područja rimske provincije Dalmacije (odabrana poglavlja), Glavičić, M., 2001.	x		x						x
	Pučanstvo Liburnije od 1. do 3. st. po Kristu: antroponimija, društvena struktura, etničke promjene, gospodarske uloge (odabrana poglavlja), Kurilić, A., 1999.	x		x						x
	Portorium. Étude sur l'organisation douanière chez les Romains, surtout à l'époque du Haut-Empire, De Laet, S. J., 1949, str. 175-245.		x		x			x		
	Antički grad na istočnom Jadranu, Suić, M., 2003.		x	x				x		
	Zur römischen Municipalisierung des lateinischen Donau-Balkanraumes, Vittinghoff, F., 1977, str. 3-51.		x			x		x		
	The Economy of Roman Dalmatia, Zaninović, M., 1977, str. 767-809.		x	x					x	
	Dodatne informacije o predmetu	Studenti su obvezni redovito pohađati i aktivno sudjelovati u svim oblicima nastave, odnosno mogu opravdano izostati do granice propisane pravilnicima i drugima aktima ustrojbene jedinice.								

Studijski program	Arheologija				
Ciklus	2.	Vrsta	sveučilišni		
Smjer	/	Modul	/		
Godina studija	1.	Semestar	1.		
Naziv predmeta	STEĆCI	Kod predmeta	FFAM122J		
ECTS	6	Status	obvezni		
Broj sati nastave		Predavanja	Vježbe	Seminari	Praksa
		30	0	15	0
Nastavnici	dr. sc. Edita Vučić, doc.	30	0	0	0
	/	0	0	15	0
Ciljevi predmeta	<p>-Postići kod studenata razumijevanje osnovne problematike koja se tiče fenomena srednjovjekovnih nadgrobnih spomenika</p> <p>-Omogućiti studentima usvajanje znanja o srednjovjekovnoj sepulkralnoj kulturi, te ih sposobiti za stručno prezentiranje ovog važnog segmenta kulturno-povijesne baštine</p> <p>-Omogućiti studentima usvajanje znanja o pokretnoj i nepokretnoj arheološkoj građi koja je pronađena prilikom arheoloških istraživanja srednjovjekovnih nadgrobnih spomenika.</p>				
Ishodi učenja predmeta	Ishod učenja		Kod ishoda učenja predmeta	Kod ishoda učenja na razini studijskoga programa	
	Analizira, sintetizira i interpretira arheološke spoznaje o stećcima na višoj razini		IU-FFAM122J-1	IU-FFAM-1	
	Samostalno prezentira i publicira rezultate znanstveno – istraživačkog rada iz područja srednjovjekovne arheologije, s naglaskom na istraživanja stećaka		IU-FFAM122J-2	IU-FFAM-7 IU-FFAM-8	
	Procjenjuje važnost arheologije u očuvanju, valorizaciji i prezentaciji stećaka u okvirima svjetske baštine		IU-FFAM122J-3	IU-FFAM-10	
Preduvjeti za upis predmeta	/				
Sadržaj predmeta	/ turnus		Tema		
	1.	Uvodno predavanje, pregled izvora i literature			
	2.	Povijest proučavanja stećaka			
	3.	Stećak-kameni znak pogrebne prakse; pitanje naziva i podrijetla			
	4.	Tipologija oblika			
	5.	Ukrasni motivi na stećcima			
	6.	Analiza epigrafske građe na stećcima			
	7.	Nekropole stećaka-opće odlike			
	8.	Prostorni raspored nekropola u odnosu na druge arheološke lokalitete			

	9.	Vjerske prilike u srednjovjekovnoj Bosni					
	10.	Koncepti smrti i umiranja					
	11.	Arheološka istraživanja stećaka do kraja 20. st.					
	12.	Arheološka istraživanja stećaka tijekom 21. st.					
	13.	Analiza arheološkog materijala pronađenog u grobovima					
	14.	Problemi izučavanja stećaka – dominantne paradigme					
	15.	Nove mogućnosti interpretacija					
Jezik	Hrvatski						
E-učenje	Mrežna stranica predmeta u sustavu za e-učenje.						
Metode poučavanja	- predavačke metode (predavanje, izlaganje, demonstracija) - participativne i interaktivne metode (slobodni i vođeni razgovor, dijalog, rasprava).						
Oblici provjere znanja (označiti)							
Vrsta predispitne obveze					Vrsta ispita		
kolok vij	seminarski rad	esej/refe rat	praktični/projektni zadatak	ostalo	pismeni	usmeni	praktični
Alokacija ECTS bodova i udjela u ocjeni							
Obveze studenata		Kod ishoda učenja	Sati opterećenja	Udio u ECTS-u	Udio u ocjeni		
Pohađanje nastave		/	45	1,5	0%		
Seminarski rad		/	15	0,5	(max.)20%		
Predrok / Završni usmeni ispit		IU-FFAM122J-1 IU-FFAM122J-2 IU-FFAM122J-3	120	4	(max.)80%		
Ukupno			180	6	100%		
Način izračuna konačne ocjene							
<p>Seminarski rad se ocjenjuje na sljedeći način (max. 20%): Rad nije napisan = 0% Rad djelomično zadovoljava formalne kriterije = 11% Rad u potpunosti zadovoljava formalne kriterije, ali su uočeni veći nedostaci na sadržajnom planu = 14% Rad u potpunosti zadovoljava formalne i sadržajne kriterije, ali su uočene gramatičke i pravopisne pogreške = 17%. Rad u potpunosti zadovoljava formalne i sadržajne kriterije te je gramatički i pravopisno točan = 20%.</p> <p>Završni usmeni ispit ocjenjuje na sljedeći način: (max. 80%): manje od 55% točnih odgovora = 0% ocjene od 55% do 66% točnih odgovora = 44% ocjene od 67% do 78% točnih odgovora = 56% ocjene od 79% do 90% točnih odgovora = 68% ocjene od 91% do 100% točnih odgovora = 80% ocjene</p> <p>Prema Pravilniku o studiranju konačna se ocjena dobiva na sljedeći način: 0 – 54% nedovoljan (1) 55 – 66% dovoljan (2) 67 – 78% dobar (3) 79 – 90% vrlo dobar (4)</p>							

91 – 100% odličan (5)

Alokacija ECTS bodova, obveze i način izračuna konačne ocjene za izvanredne studente (ako ih ima):

Kao alternativu obvezi pohađanja nastave, izvanredni studenti tijekom nastavnoga procesa imaju obvezu napisati esej (pet kartica teksta u razradi teme), što je i preduvjet za pristup završnom usmenom ispitu. Temu eseja, na početku semestra, trebaju definirati s nositeljem predmeta. Esej se se ocjenjuje, niti nosi udjela u ocjeni, nego je samo preduvjet za pristupanje ispitu za izvanredne studente.

Literatura (označiti)	Naslov (naziv, autor, godina)	Izdanje		Jezik				Vrsta djela			
		vlastito	ost.	hrv.	engl.	ost.	višez.	knjiga	članak	skripta	ost.
Obvezna	Stećci – kultura i umjetnost, Bešliagić, Š., 1982.		x			x		x			
	Stećci – Bosansko i humsko mramorje srednjeg vijeka, Lovrenović, D., 2009.		x			x		x			
	Ukrasni motivi na stećcima, Wenzel, M., 1965.		x			x		x			
	Zbornik srednjovjekovnih natpisa Bosne i Hercegovine I-IV, Vego, M., 1962-1970.		x			x		x			
Dopunska	Bosanski stil na stećcima i metalu, Wenzel, M., 1999.		x			x		x			
	Leksikon stećaka, Bešliagić, Š., 2004.		x			x		x			
Dodatne informacije o predmetu		Studenti su obvezni redovito pohađati i aktivno sudjelovati u svim oblicima nastave, odnosno mogu opravdano izostati do granice propisane pravilnicima i drugim aktima ustrojbene jedinice.									

Studijski program	Arheologija				
Ciklus	2.	Vrsta	sveučilišni		
Smjer	/	Modul	/		
Godina studija	1.	Semestar	1.		
Naziv predmeta	METODOLOGIJA ARHEOLOŠKIH ISKOPAVANJA 1	Kod predmeta	FFAM123J		
ECTS	6	Status	obvezni		
Broj sati nastave		Predavanja	Vježbe	Seminari	Praksa
		30	30	0	0
Nastavnici	dr. sc. Dario Vujević, izv. prof.	30	30	0	0
	/	0	0	0	0
Ciljevi predmeta	<p>Osposobiti studente za razumjevanje temeljnih teorijskih i empirijskih znanja o:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pripremi arheoloških iskopavanja; - standardnim metodama iskopavanja osnovnih vrsta i tipova nalazišta; - primjeni uobičajenih tehnika; - načelima arheološke stratigrafije i stratigrafski vođenim iskopavanjima; - vrstama i tipovima istraživanja s područja komplementarnih znanosti; - oblicima terenske dokumentacije i metodama njihova vođenja; - postupanjima s primarnim i sekundarnim arheološkim nalazima prikupljenim tijekom iskopavanja. 				
Ishodi učenja predmeta	Ishod učenja	Kod ishoda učenja predmeta	Kod ishoda učenja na razini studijskoga programa		
	Primjenjuje metodologiju detekcije arheoloških nalazišta nedestruktivnim metodama.	IU-FFAM123J-1	IU-FFAM-8		
	Koristi suvremene instrumente i opremu za potrebe arheološkog dokumentiranja.	IU-FFAM123J-2	IU-FFAM-2		
	Prepoznaje i klasificirati različite vrste arheološkog materijala radi njegove daljnje obrade ili konzervacije.	IU-FFAM123J-3	IU-FFAM-1		
Preuvjeti za upis predmeta	/				
Sadržaj predmeta	/ turnus	Tema			
	1.	Uvod u metodologiju arheološkog istraživanja			
	2.	Arheologija krajolika			
	3.	Arheologija okoliša			
	4.	Terenski pregled (konvencionalni terenski pregled)			
	5.	Terenski pregled (faktori otkrića)			
	6.	Dokumentiranje terenskog pregleda			
	7.	Terenski pregled (ekstenzivni terenski pregled)			
	8.	Terenski pregled (intenzivni terenski pregled)			

	9.	Uzorčenje											
	10.	Geofizičke metode istraživanja											
	11.	Zračna arheologija											
	12.	Lidar i multispektralno snimanje											
	13.	Primjena geodezije u arheologiji											
	14.	Zaključna razmatranja											
	15.	Pregled literature i priprema za ispit											
Jezik		Hrvatski											
E-učenje		Mrežna stranica predmeta u sustavu za e-učenje.											
Metode poučavanja		- predavačke metode (predavanje, izlaganje, demonstracija). - participativne i interaktivne metode (slobodni i vođeni razgovor, dijalog, rasprava).											
Oblici provjere znanja (označiti)													
Vrsta predispitne obveze						Vrsta ispita							
kolok vij	seminarski rad	esej/refe rat	praktični/projektni zadatak			ostalo	pismeni	usmeni		praktični			
Alokacija ECTS bodova i udjela u ocjeni													
Obveze studenata		Kod ishoda učenja		Sati opterećenja		Udio u ECTS-u		Udio u ocjeni					
Pohađanje nastave		/		60		2		0%					
Predrok / Završni usmeni ispit		IU-FFAM123J-1; IU-FFAM123J-2 IU-FFAM123J-3		120		4		100%					
Ukupno				180		6		100%					
Način izračuna konačne ocjene													
Prema Pravilniku o studiranju konačna se ocjena dobiva na sljedeći način: 0 – 54% nedovoljan (1) 55 – 66% dovoljan (2) 67 – 78% dobar (3) 79 – 90% vrlo dobar (4) 91 – 100% odličan (5)													
Alokacija ECTS bodova, obveze i način izračuna konačne ocjene za izvanredne studente (ako ih ima):													
Kao alternativu obvezi pohađanja predavanja, izvanredni studenti tijekom nastavnoga procesa imaju obvezu napisati esej (pet kartica teksta u razradi teme), što je i preduvjet za pristup završnom usmenom ispitu. Temu eseja, na početku semestra, studenti trebaju definirati s nositeljem predmeta. Izvanredni studenti su (kao i redoviti) dužni pohađati terenske vježbe koje su u sklopu ovog predmeta. Pisanje eseja je samo nadoknada za predavanja, ne za vježbe koje su obvezne svima! Ni esej ni vježbe se ne ocjenjuju i ne ulaze u konačnu ocjenu, ali su obvezne i preduvjet su za pristup ispitu.													
Literatura (označiti)	Naslov (naziv, autor, godina)			Izdanje		Jezik				Vrsta djela			
				vlastito	ost.	hrv.	en. gl.	ost.	viš. ejez.	knjiga	članak	skripta	ost.
Obvezna	Archaeology, An Introduction, Greene, K., 2001.				x		x			x			
	Critical Approaches to Fieldwork, Lucas, G., 2001.				x		x			x			
	Sampling in Archaeology, Orton, C., 2001.				x		x			x			

	Environmental Archaeology, Dincauze, D., 2000.		x		x			x			
	Archaeology (Theories, Methods and Practice), Renfrew, C., Bahn, P., 2000.		x		x			x			
	Arheologija prostora i arheologija krajolika, Novaković, P., 2008, str. 15-54.		x	x					x		
Dopunsk a	Uvod u teorijsku arheologiju - stvaraoci i pravci u 20. stoljeću, Šošić Klindžić, R., 2015.		x	x					x		
	Anthropology & Archaeology, Gosden, C., 1999.		x		x				x		
Dodatne informacije o predmetu		U okviru obveznog terenskog dijela nastave koja se provodi na arheološkim iskopavanjima, stečena teorijska znanja se i praktično primjenjuju.									

Studijski program	Arheologija				
Ciklus	2.	Vrsta	sveučilišni		
Smjer	/	Modul	/		
Godina studija	1.	Semestar	1.		
Naziv predmeta	POKRETNi ARHEOLOŠKI NALAZI OD 14. DO 17. ST.	Kod predmeta	FFAM124J		
ECTS	6	Status	izborni		
Broj sati nastave		Predavanja	Vježbe	Seminari	Praksa
		30	0	15	0
Nastavnici	dr. sc. Nina Čuljak, doc.	30	0	0	0
	/	0	0	15	0
Ciljevi predmeta	<p>-Postići kod studenata razumijevanje osnovne problematike koja se tiče pokretne arheološke građe iz vremena kasnog srednjeg i ranog novog vijeka na prostoru današnje Bosne i Hercegovine.</p> <p>-Omogućiti studentima usvajanje znanja o bogatoj arheološkoj građi Bosne i Hercegovine iz vremena od 14. do 17. st., te ih osposobiti za stručno prezentiranje ovog važnog segmenta kulturne baštine.</p> <p>-Omogućiti studentima usvajanje znanja o vrstama i tipologiji pokretne arheološke građe pronađene tijekom arheoloških istraživanja kasnosrednjovjekovnih i ranonovovjekovnih lokaliteta.</p>				
Ishodi učenja predmeta	Ishod učenja	Kod ishoda učenja predmeta	Kod ishoda učenja na razini studijskoga programa		
	Opisuje osnovne tipove pokretne arheološke građe iz perioda kasnog srednjeg vijeka, te ranog novog vijeka.	IU- FFAM124J -1	IU-FFAM-1		
	Objašnjava pojavu određenih tipova nalaza u arheološkim kontekstima.	IU- FFAM124J -2	IU-FFAM-2		
	Primjenjuje stečene informacije i znanstvenu literaturu u pripremi i prezentiranju arheološke građe u stručne ili turističke svrhe.	IU- FFAM124J -3	IU-FFAM-5; IU-FFAM-10		
Preuvjeti za upis predmeta	/				
Sadržaj predmeta	Tjedan/Turnus	Tema			
	1.	Uvod. Literatura.			
	2.	Pregled vrsta i tipova arheoloških artefakata od 14. do 17. st.			
	3.	Nakit 1.			
	4.	Nakit 2.			
	5.	Keramika.			
	6.	Staklo.			
	7.	Oružje i oprema.			
	8.	Numizmatički nalazi.			
	9.	Ostala građa 1.			

	10.	Ostala građa 2.					
	11.	Nabožni predmeti i nalazi liturgijskog karaktera.					
	12.	Keramičke lule.					
	13.	Analiza pokretne arheološke građe s lokaliteta Bobovac i Kraljeva Sutjeska.					
	14.	Analiza pokretne arheološke građe (14.-17. st.) sa arheološki istraženih hercegovačkih lokaliteta.					
	15.	Zaključna razmatranja, priprema za ispit.					
Jezik	Hrvatski						
E-učenje	Mrežna stranica predmeta u sustavu za e-učenje.						
Metode poučavanja	- predavačke metode (predavanje, izlaganje, demonstracija) - participativne i interaktivne metode (slobodni i vođeni razgovor, dijalog, rasprava).						
Oblici provjere znanja (označiti)							
Vrsta predispitne obveze					Vrsta ispita		
kolo kvij	seminarski rad	esej/ref erat	praktični/projektni zadatak	ostalo	pismeni	usmeni	praktični
Alokacija ECTS bodova i udjela u ocjeni							
Obveze studenata		Kod ishoda učenja	Sati opterećenja	Udio u ECTS-u	Udio u ocjeni		
Pohađanje nastave		/	45	1,5	0%		
Seminarski rad		/	15	0,5	(max.)20%		
Predrok / Završni usmeni ispit		IU- FFAM124J - 1 IU- FFAM124J - 2 IU- FFAM124J - 3	120	4	(max.)80%		
Ukupno			180	6	100%		
Način izračuna konačne ocjene							
<p>Seminarski rad se ocjenjuje na sljedeći način (max. 20%): Rad nije napisan = 0% Rad djelomično zadovoljava formalne kriterije = 11% Rad u potpunosti zadovoljava formalne kriterije, ali su uočeni veći nedostaci na sadržajnom planu = 14% Rad u potpunosti zadovoljava formalne i sadržajne kriterije, ali su uočene gramatičke i pravopisne pogreške = 17%. Rad u potpunosti zadovoljava formalne i sadržajne kriterije te je gramatički i pravopisno točan = 20%.</p> <p>Završni usmeni ispit ocjenjuje na sljedeći način: (max. 80%): manje od 55% točnih odgovora = 0% ocjene od 55% do 66% točnih odgovora = 44% ocjene od 67% do 78% točnih odgovora = 56% ocjene od 79% do 90% točnih odgovora = 68% ocjene od 91% do 100% točnih odgovora = 80% ocjene</p> <p>Prema Pravilniku o studiranju konačna se ocjena dobiva na sljedeći način: 0 – 54% nedovoljan (1) 55 – 66% dovoljan (2) 67 – 78% dobar (3)</p>							

79 – 90% vrlo dobar (4)

91 – 100% odličan (5)

Alokacija ECTS bodova, obveze i način izračuna konačne ocjene za izvanredne studente
(ako ih ima):

Kao alternativu obvezi pohađanja nastave, izvanredni studenti tijekom nastavnoga procesa imaju obvezu napisati esej (pet kartica teksta u razradi teme), što je i preduvjet za pristup završnom usmenom ispitu. Temu eseja, na početku semestra, trebaju definirati s nositeljem predmeta. Esej se se ocjenjuje, niti nosi udjela u ocjeni, nego je samo preduvjet za pristupanje ispitu za izvanredne studente.

Literatura (označiti)	Naslov (naziv, autor, godina)	Izdanje		Jezik				Vrsta djela			
		vlastito	ost.	hrv.	engl.	ost.	višez.	knjiga	članak	skripta	ost.
Obvezna	Bobovac i Kraljeva Sutjeska – stolna mjesta bosanskih vladara u XIV i XV stoljeću, Anđelić, P., 1973.		x	x				x			
	Nakit 14. stoljeća u Hrvatskoj i Bosni, Jakšić, N., 1984.		x	x					x		
	Rezultati arheoloških istraživanja lokaliteta Stari grad Ljubuški u zapadnoj Hercegovini, Čuljak, N., Uglešić, A., 2021., str. 263-292.		x	x					x		
	Kulturna istorija Bosne i Hercegovine od najstarijih vremena do pada ovih zemalja pod osmansku vlast (odabrani dijelovi), 1984.		x	x				x			
Dopunska	Tvrđave na Bosni, Jašarević, A., 2017.		x			x		x			
	Grborezi – srednjovjekovna nekropola, Bešlagić, Š., 1964.		x	x				x			
	Bosanski stil na stećcima i metalu, Wenzel, M., 1999.		x	x	x			x			
	Kasnosrednjovjekovna i novovjekovna glazirana keramika na širem zadarskom		x	x				x			

području, Gusar, K., 2010.										
Staklo u Dubrovačkoj Republici u svjetlu arheoloških nalaza, Topić, N., 2022.		x	x				x			
Nabožni predmeti nađeni tijekom arheoloških istraživanja srednjovjekovne crkve sv. Petra u Rapovinama kod Livna, Marić-Baković, M., 2020., str. 465-493.		x	x					x		
Hladno oružje iz Bosne i Hercegovine u arheologiji razvijenog i kasnog srednjeg vijeka, Sijarić, M., 2014.		x	x				x			
Arheološki nalazi keramičkih lula za duhan iz zbirke Narodnog muzeja u Zadru, Gusar, K., 2008., str. 135-154.		x	x					x		
Novci bosanskih banova i kraljeva, Rendjeo, I., 1944., str. 237-291.		x	x					x		
Srednjovjekovni pečati iz Bosne i Hercegovine, Anđelić, P., 1970.		x	x				x			
Dodatne informacije o predmetu	Studenti su obvezni redovito pohađati i aktivno sudjelovati u svim oblicima nastave, odnosno mogu opravdano izostati do granice propisane pravilnicima i drugima aktima ustrojbene jedinice.									

Studijski program	Arheologija				
Ciklus	2.	Vrsta	sveučilišni		
Smjer	/	Modul	/		
Godina studija	1.	Semestar	2.		
Naziv predmeta	RIMSKA VOJSKA U ILIRIKU	Kod predmeta	FFAM220J		
ECTS	6	Status	obvezni		
Broj sati nastave		Predavanja	Vježbe	Seminari	Praksa
		30	0	15	0
Nastavnici	dr. sc. Mirko Rašić, doc.	30	0	0	0
	/	0	0	15	0
Ciljevi predmeta	<p>-Omogućiti studentima uvid u povijest rimske vojske, tipova vojnih postrojbi, pravni status pojedinaca u vojsci i u rimskom društvu.</p> <p>-Osposobiti studente da identificiraju i analiziraju artefakte vezane uz rimsku vojsku (oružje, oprema, nadgrobne spomenike, itd.), kao i ostatke arhitekture vojnog tipa.</p> <p>-Omogućiti studentima da kroz ovaj kolegij uvide važnost rimske vojske.</p>				
Ishodi učenja predmeta	Ishod učenja	Kod ishoda učenja predmeta	Kod ishoda učenja na razini studijskoga programa		
	Objašnjava povijest rimske vojske, razlikuje tipove vojnih jedinica, pravni status pojedinaca u vojsci i u rimskom društvu.	IU-FFAM220J-1	IU-FFAM-1; IU-FFAM-2		
	Identificira i analizira arheološke nalaze vezane uz rimsku vojsku, kao i ostatke njihovih vojnih logora i pripadajuće arhitekture.	IU-FFAM220J-2	IU-FFAM-1; IU-FFAM-2		
	Tumači značaj rimske vojske u širenju Carstva, ali i posljedično na koji je način autohtono stanovništvo asimilirano u rimski svijet.	IU-FFAM220J-3	IU-FFAM-4; IU-FFAM-5; IU-FFAM-6		
Preuvjeti za upis predmeta	/				
Sadržaj predmeta	/ turnus	Tema			
	1.	Uvod			
	2.	Povijest rimske vojske – pregled razvoja; Republikanska vojska, Marijeve reforme, oprema i naoružanje republikanskih vojnika; Augustove reforme, stalna vojnička blagajna; Legije i auzilijarne postrojbe, flote.			
	3.	Ustroj rimske vojske, vojnička karijera po staležima; inovacije u opremi i naoružanju; flavijevske reforme, Hadrijanovo načelo regionalnog služenja vojske, rast uloge vitezova u zapovijedanju i sl.			
	4.	Dioklecijanove i kasnije reforme.			
	5.	Vojno-politička zbivanja od ključnog značaja za razvoj rimske vojske.			

	6.	Penetracija rimske vojske u Ilirik. Ratovi.					
	7.	Skribonijanova buna; Oraganiziranje dunavskog limesa; Trajanovi ratovi protiv Dačana; Germanski ratovi na podunavsko-alpskom prostoru; prodori barbara u Carstvo, raspad limesa; Gotsko-bizantski ratovi.					
	8.	Tabori 1. st. u Dalmaciji. Arhitektura kastruma, kaštela, utvrda, stražarnica i fortifikacija. Izgled vojničkih naselja.					
	9.	Arhitektura na limesu u Panoniji i Meziji. Arhitektura kastruma, kaštela, utvrda, stražarnica i fortifikacija. Izgled vojničkih naselja.					
	10.	Oblici postrojbi i njihova disperzija u Iliriku. Legije, auksilije, flote.					
	11.	Uloga vojske u romanizaciji prostora. Aktivnosti vojnika (dnevni život, ratne operacije, građevinske aktivnosti; Oficij namjesnika i beneficijariji.					
	12.	Nadgrobni spomenici.					
	13.	Sitna materijalna kultura: nalazi opreme i naoružanja vojnika; konjska oprema; bojne sprave; odličja, bojni znakovi; diplome.					
	14.	Rimska vojska u Hercegovini u svjetlu arheoloških istraživanja.					
	15.	Posjet rimskom vojnom objektu u Gračinama i tumačenje konkretnih arheoloških nalaza izloženih u Muzeju.					
Jezik	Hrvatski						
E-učenje	Mrežna stranica predmeta u sustavu za e-učenje.						
Metode poučavanja	- predavačke metode (predavanje, izlaganje, demonstracija) - participativne i interaktivne metode (slobodni i vođeni razgovor, dijalog, rasprava).						
Oblici provjere znanja (označiti)							
Vrsta predispitne obveze				Vrsta ispita			
kolok vij	seminarski rad	esej/referat	praktični/projektni zadatak	ostalo	pismeni	usmeni	praktični
Alokacija ECTS bodova i udjela u ocjeni							
Obveze studenata		Kod ishoda učenja	Sati opterećenja	Udio u ECTS-u	Udio u ocjeni		
Pohađanje nastave		/	45	1,5	0%		
Seminarski rad		/	15	0,5	(max.)20%		
Predrok / Završni usmeni ispit		IU-FFAM220J-1 IU-FFAM220J-2 IU-FFAM220J-3	120	4	(max.)80%		
Ukupno			180	6	100%		
Način izračuna konačne ocjene							
Seminarski rad se ocjenjuje na sljedeći način (max. 20%): Rad nije napisan = 0% Rad djelomično zadovoljava formalne kriterije = 11% Rad u potpunosti zadovoljava formalne kriterije, ali su uočeni veći nedostaci na sadržajnom planu = 14%							

Rad u potpunosti zadovoljava formalne i sadržajne kriterije, ali su uočene gramatičke i pravopisne pogreške = 17%.

Rad u potpunosti zadovoljava formalne i sadržajne kriterije te je gramatički i pravopisno točan = 20%.

Završni usmeni ispit ocjenjuje na sljedeći način: (max. 80%):

manje od 55% točnih odgovora = 0% ocjene
 od 55% do 66% točnih odgovora = 44% ocjene
 od 67% do 78% točnih odgovora = 56% ocjene
 od 79% do 90% točnih odgovora = 68% ocjene
 od 91% do 100% točnih odgovora = 80% ocjene

Prema Pravilniku o studiranju konačna se ocjena dobiva na sljedeći način:

0 – 54% nedovoljan (1)
 55 – 66% dovoljan (2)
 67 – 78% dobar (3)
 79 – 90% vrlo dobar (4)
 91 – 100% odličan (5)

Alokacija ECTS bodova, obveze i način izračuna konačne ocjene za izvanredne studente (ako ih ima):

Kao alternativu obvezi pohađanja nastave, izvanredni studenti tijekom nastavnoga procesa imaju obvezu napisati esej (pet kartica teksta u razradi teme), što je i preduvjet za pristup završnom usmenom ispitu. Ovaj esej se ne ocjenjuje niti ima udjela u ocjeni, već je samo preduvjet za pristupanje usmenom ispitu.

Literatura (označiti)	Naslov (naziv, autor, godina)	Izdanje		Jezik				Vrsta djela			
		vlastito	ost.	hrv.	engl.	ost.	višejez.	knjiga	članak	skripta	ost.
	Gardunski tropej, Cambi, N., 1984., str. 77-90.		x	x					x		
	Rimska vojska u Burnumu, Glavičić, M., Maršić, D., Miletić, Ž., Zaninović, J., 2007.								x		
	Roman Warfare, London, Goldsworthy, A., 2000., str. 42-217.		x		x				x		
	Nalazi rimske vojne opreme u Hrvatskoj (odabrana poglavlja), 2010.		x	x				x			
Dopunsk a	Vojni značaj Tilurija u antici, Zaninović, M., 1984., str. 65-75.		x	x					x		
Dodatne informacije o predmetu		Studenti su obvezni redovito pohađati i aktivno sudjelovati u svim oblicima nastave, odnosno mogu opravdano izostati do granice propisane pravilnicima i drugima aktima ustrojbene jedinice.									

Studijski program	Arheologija				
Ciklus	2.	Vrsta	sveučilišni		
Smjer	/	Modul	/		
Godina studija	1.	Semestar	2.		
Naziv predmeta	RELIGIJE I KULTOVI U RIMSKOJ PROVINCIJI DALMACIJI	Kod predmeta	FFAM221J		
ECTS	6	Status	obvezni		
Broj sati nastave		Predavanja	Vježbe	Seminari	Praksa
		30	0	15	0
Nastavnici	dr. sc. Miroslav Glavičić, red. prof.	30	0	0	0
	Željka Pandža, v. asist.	0	0	15	0
Ciljevi predmeta	<p>- Omogućiti studentima usvajanje znanja o religijskim procesima koji su se odvijali na prostoru rimske provincije Dalmacije sagledavanjem šire - antičke mediteranske slike.</p> <p>- Upoznati studente s oficijelnom rimskom religijom, njezinom asimiliranju na navedeno područje, preuzimanje te sinkretiziranje s autohtonim kultovima.</p> <p>- Upoznati studente sa širenjem grčkih, orijentalnih i rimskih kultova na područje provincije Dalmacije. Također, omogućiti im razumijevanje antičkih vjerovanja o zagrobnom životu, te općenito sličnosti i razlike u religijskom životu provincija Dalmacije i Italije, Grčke i Orijenta.</p> <p>- Omogućiti studentima upoznavanje i interpretiranje božanstava na temelju njihovih temeljnih osobina (ikonografija). Također omogućiti studentima samostalno prepoznavanje oblika i tlocrta osnova svetišta.</p>				
Ishodi učenja predmeta	Ishod učenja	Kod ishoda učenja predmeta	Kod ishoda učenja na razini studijskoga programa		
	Objašnjava religijske procese koji su se odvijali na prostoru rimske provincije Dalmacije u antičko doba.	FFAM221J-IU-1	IU-FFAM-1; IU-FFAM-2; IU-FFAM-6		
	Analizira asimiliranje oficijelne rimske religije i sinkretiziranje s autohtonim kultovima.	FFAM221J-IU-2	IU-FFAM-1; IU-FFAM-2; IU-FFAM-6		
	Opisuje ikonografske osobine božanstava te oblike i tlocrte osnova svetišta.	FFAM221J-IU-3	IU-FFAM-2		
Preuvjeti za upis predmeta	/				
Sadržaj predmeta	Tjedan/ turnus	Tema			
	1.	Uvod , literatura.			
	2.	Razvoj religijskih ideja u grčko-rimskom svijetu.			
	3.	Rimska i italska klasična religija (kult Kapitolijske trijade, <i>Dii sanctores maiores</i> , religijski elementi u limitaciji agera i podizanju tropeja, vjerovanja o zagrobnom životu, koncept duše...).			

	4.	Svećenici i sakralni kolegiji u Italiji, obredi i svetišta.		
	5.	Rimska religija i kultovi u provinciji.		
	6.	Carski kult kao poluga romanizacije.		
	7.	Kapitolijska trijada.		
	8.	Ostali kultovi.		
	9.	Autohtoni kultovi.		
	10.	Silvan i Dijana.		
	11.	Grčki kultovi u provinciji.		
	12.	Orijentalni kultovi u provinciji.		
	13.	Mitraizam u rimskoj provinciji Dalmaciji.		
	14.	Odnos indigenih kultova prema italjskim i orijentalnim.		
	15.	Nekropole, sakralni kompleks Dioklecijanove palače.		
Jezik	Hrvatski			
E-učenje	Mrežna stranica predmeta u sustavu za e-učenje.			
Metode poučavanja	- predavačke metode (predavanje, izlaganje, demonstracija) - participativne i interaktivne metode (slobodni i vođeni razgovor, dijalog, rasprava).			
Oblici provjere znanja (označiti)				
Vrsta predispitne obveze				
kolokvij	seminarski rad	esej/refereat		
		praktični/projektni zadatak		
		ostalo		
Vrsta ispita				
	pismeni	usmeni		
		praktični		
Alokacija ECTS bodova i udjela u ocjeni				
Obveze studenata	Kod ishoda učenja	Sati opterećenja	Udio u ECTS-u	Udio u ocjeni
Pohađanje nastave i aktivnost u nastavi	/	45	1,5	0%
Seminarski rad	/	15	0,5	(max.)20%
Završni usmeni ispit	FFAM221J-IU-1 FFAM221J-IU-2 FFAM221J-IU-3	120	4	(max.)80%
Ukupno		180	6	100%
Način izračuna konačne ocjene				
Seminarski rad se ocjenjuje na sljedeći način (max. 20%): Rad nije napisan = 0% Rad djelomično zadovoljava formalne kriterije = 11% Rad u potpunosti zadovoljava formalne kriterije, ali su uočeni veći nedostaci na sadržajnom planu = 14% Rad u potpunosti zadovoljava formalne i sadržajne kriterije, ali su uočene gramatičke i pravopisne pogreške = 17%. Rad u potpunosti zadovoljava formalne i sadržajne kriterije te je gramatički i pravopisno točan = 20%.				
Završni usmeni ispit ocjenjuje na sljedeći način: (max. 80%): - manje od 55% točnih odgovora = 0% ocjene od 55% do 66% točnih odgovora = 44% ocjene od 67% do 78% točnih odgovora = 56% ocjene od 79% do 90% točnih odgovora = 68% ocjene od 91% do 100% točnih odgovora = 80% ocjene				
Prema Pravilniku o studiranju konačna se ocjena dobiva na sljedeći način: 0 – 54% nedovoljan (1)				

55 – 66% dovoljan (2)

67 – 78% dobar (3)

79 – 90% vrlo dobar (4)

91 – 100% odličan (5)

Alokacija ECTS bodova, obveze i način izračuna konačne ocjene za izvanredne studente
(ako ih ima):

Kao alternativu obvezi pohađanja nastave, izvanredni studenti tijekom nastavnoga procesa imaju obvezu napisati esej (pet kartica teksta u razradi teme), što je i preduvjet za pristup završnom usmenom ispitu. Temu eseja, na početku semestra, trebaju definirati s nositeljem predmeta. Esej se se ocjenjuje, niti nosi udjela u ocjeni, nego je samo preduvjet za pristupanje ispitu za izvanredne studente.

Literatura (označiti)	Naslov (naziv, autor, godina)	Izdanje		Jezik				Vrsta djela			
		vlastito	ost.	hrv.	engl.	ost.	višejez.	knjiga	članak	skripta	ost.
Obvezna	Religions of Rome, Vol. I, Beard, M.-North, J., Price, S., 1998.		x		x			x			
	Death and Burial in the Roman World, Toynbee, J. M. C., 1996.		x		x			x			
	Studije i članci o religijama i kultovima antičkog svijeta, Gabričević, B., 1987.		x	x					x		
	Autohtoni kultovi u razvoju antičkih religija u rimskoj provinciji Dalmaciji, Medini, J., 1984.		x	x					x		
	Rimske i orijentalne religije na istočnoj obali Jadrana, Medini, J., 1976.		x	x					x		
	Kultovi u antičko doba na području Bosne i Hercegovine, Paškvalin, V., 1963.		x	x					x		
	Iliri i antički svijet (odabrana poglavlja), Rendić-Miočević, D., 1989.		x	x					x		

	Rasprave o rimskim kultovima, Sanader, M., 1999.		x	x					x		
	Antički kulturni i votivni spomenici na području Bosne i Hercegovine, Imamović, E., 1977.		x	x					x		
	Carski kult u rimskoj provinciji Dalmaciji (disertacija), Jadrić-Kučan, I., 2011.		x	x					x		
	Rimske i orijentalne religije na istočnoj obali Jadrana, Medini, J., 1976.		x	x					x		
	Salonitanski arhigalat, Medini, J., 1982.		x	x					x		
	Sanader, M., Rasprave o rimskim kultovima, Zagreb, 1999.		x	x					x		
	Liberov hram u Polačama na otoku Mljetu, Zaninović, M., 1990.		x	x					x		
	Antički Rim, Panorama jedne civilizacije (odabrana poglavlja), 1967.		x			x		x			
	<u>Pojam numen u rimskoj religiji</u> : Uvodna studija za rimsku religiju, Novaković, D., 1991.		x	x					x		
	Nacrt grčkih i rimskih starina, Musić, A, 1942.		x	x				x			
Dopunsk a	Bilješke uz kipove Kibeles (Magna Mater) iz Senja, Cambi, N., 1993.		x	x					x		
	Posveta prostilnoga hrama u Dioklecijanovoj		x	x					x		

	palači, Cambi, N., 1999., str.27-39										
	Kultovi antičke Senije, Glavičić, M., 2013.	x	x					x			
	Kult Jupitera Dolihena u rimskoj provinciji Dalmaciji, Medini, J., 1982.	x	x					x			
Dodatne informacije o predmetu	Studenti su obvezni redovito pohađati i aktivno sudjelovati u svim oblicima nastave, odnosno mogu opravdano izostati do granice propisane pravilnicima i drugima aktima ustrojbene jedinice.										

Studijski program	Arheologija				
Ciklus	2.	Vrsta	sveučilišni		
Smjer	/	Modul	/		
Godina studija	1.	Semestar	2.		
Naziv predmeta	STAROKRŠĆANSKO GRADITELJSTVO NA ISTOČNOJ OBALI JADRANA	Kod predmeta	FFAM222J		
ECTS	6	Status	obvezni		
Broj sati nastave		Predavanja	Vježbe	Seminari	Praksa
		30	0	15	0
Nastavnici	dr. sc. Ante Uglešić, red. prof.	30	0	0	0
	/	0	0	15	0
Ciljevi predmeta	<p>-Ukazati na najvažnije lokalitete putem kojih se iščitavaju procesi kristijanizacije istočne jadranske obale.</p> <p>-Analizirati proces transformacije središta civitas pagana u središta <i>civitas christiana</i> na prostoru nekadašnje rimske provincije Dalmacije.</p> <p>-Definirati tehnike gradnje u kasnoj antici.</p>				
Ishodi učenja predmeta	Ishod učenja	Kod ishoda učenja predmeta	Kod ishoda učenja na razini studijskoga programa		
	Imenuje i pojašnjava razvoj najvažnijih kršćanskih središta na istočnoj obali Jadrana.	IU-FFAM222J-1	IU-FFAM-1; IU-FFAM-2; IU-FFAM-6		
	Raspravlja o razvoju i evoluciji urbanoga tkiva kasnoantičkoga grada prouzrokovanog gradnjom novonastalih kršćanskih kulturnih građevina i ostalog vezanog sadržaja.	IU-FFAM222J-2	IU-FFAM-1; IU-FFAM-2; IU-FFAM-4		
	Analizira razvoj arhitekture kršćanskih kulturnih građevina te različitih vidova starokršćanske umjetnosti (skulpture, slikarstva, umjetničkog obrata i dr.) i obrtništva (lončarstvo, staklarstvo, kamenoklesarstvo, zlatarstvo i dr.) sa područja istočne obale Jadrana.	IU-FFAM222J-3	IU-FFAM-1; IU-FFAM-2; IU-FFAM-6		
	Definira utjecaj najvećih centara rimskog carstva na graditeljske aktivnosti starokršćanskih lokaliteta s područja istočne obale Jadrana.	IU-FFAM222J-14	IU-FFAM-1; IU-FFAM-2; IU-FFAM-6		
Preduvjeti za upis predmeta	/				
Sadržaj predmeta	Tjedan / turnus	Tema			
	1.	Uvodno predavanje			
	2.	Starokršćanske biskupije			
	3.	Tehnike gradnje u kasnoj antici – kamenolomi			
	4.	Episkopalni kompleksi I			

	5.	Episkopalni kompleksi II					
	6.	Urbane i suburbane crkve I					
	7.	Urbane i suburbane crkve II					
	8.	Ruralne crkve I					
	9.	Ruralne crkve II					
	10.	Sjeveroitalski tip bazilika					
	11.	Sirijski tip bazilika					
	12.	Dvojne crkve; Trikonhalne crkve					
	13.	Crkve i kastrumi					
	14.	Starokršćanska dekorativna i arhitektonska skulptura					
	15.	Zaključna razmatranja					
Jezik	Hrvatski						
E-učenje	Mrežna stranica predmeta u sustavu za e-učenje.						
Metode poučavanja	- predavačke metode (predavanje, izlaganje, demonstracija) - participativne i interaktivne metode (slobodni i vođeni razgovor, dijalog, rasprava).						
Oblici provjere znanja (označiti)							
Vrsta predispitne obveze					Vrsta ispita		
kolok vij	seminarski rad	esej/refe rat	praktični/projektni zadatak	ostalo	pismeni	usmeni	praktični
Alokacija ECTS bodova i udjela u ocjeni							
Obveze studenata		Kod ishoda učenja	Sati opterećenja	Udio u ECTS-u	Udio u ocjeni		
Pohađanje nastave		/	45	1,5	0%		
Seminarski rad		/	15	0,5	(max.)20%		
Predrok / Završni usmeni ispit		FFAM222J-IU-1 FFAM222J-IU-2 FFAM222J-IU-3	120	4	(max.)80%		
Ukupno			180	6	100%		
Način izračuna konačne ocjene							
Seminarski rad se ocjenjuje na sljedeći način (max. 20%): Rad nije napisan = 0% Rad djelomično zadovoljava formalne kriterije = 11% Rad u potpunosti zadovoljava formalne kriterije, ali su uočeni veći nedostaci na sadržajnom planu = 14% Rad u potpunosti zadovoljava formalne i sadržajne kriterije, ali su uočene gramatičke i pravopisne pogreške = 17%. Rad u potpunosti zadovoljava formalne i sadržajne kriterije te je gramatički i pravopisno točan = 20%.							
Završni usmeni ispit ocjenjuje na sljedeći način: (max. 80%): manje od 55% točnih odgovora = 0% ocjene od 55% do 66% točnih odgovora = 44% ocjene od 67% do 78% točnih odgovora = 56% ocjene od 79% do 90% točnih odgovora = 68% ocjene od 91% do 100% točnih odgovora = 80% ocjene							
Prema Pravilniku o studiranju konačna se ocjena dobiva na sljedeći način: 0 – 54% nedovoljan (1) 55 – 66% dovoljan (2) 67 – 78% dobar (3)							

79 – 90% vrlo dobar (4)

91 – 100% odličan (5)

Alokacija ECTS bodova, obveze i način izračuna konačne ocjene za izvanredne studente
(ako ih ima):

Kao alternativu obvezi pohađanja nastave, izvanredni studenti tijekom nastavnoga procesa imaju obvezu napisati esej (pet kartica teksta u razradi teme), što je i preduvjet za pristup završnom usmenom ispitu. Temu eseja, na početku semestra, studenti trebaju definirati s nositeljem predmeta. Esej se ne ocjenjuje, niti nosi udjela u konačnoj ocjeni, ali je njegova izrada uvjet za pristup završnom usmenom ispitu.

Literatura (označiti)	Naslov (naziv, autor, godina)	Izdanje		Jezik				Vrsta djela			
		vlastito	ost.	hrv.	engl.	ost.	višejez.	knjiga	članak	skripta	ost.
Obvezna	Arhitektura kasnoantičkog doba u Bosni i Hercegovini, Basler, Đ., 1972.		x	x				x			
	Građevinarstvo kasnoantičkog doba u Bosni i Hercegovini, Basler, Đ., 1980., str. 135-140.		x	x					x		
	Kršćanska arheologija, Basler, Đ., 1986.		x	x				x			
	Cambi, N., Antika, 2002.		x	x				x			
	Srima i dvojne bazilike u Dalmaciji, Cambi, N., 2005., str. 57-68.		x	x					x		
	Povijest salonitanskog kršćanstva, Dyggve, E., 1989.		x	x				x			
	Altar Types in Early Christian Churches in the Province of Dalmatia, Jeličić-Radonić, J., 2005., str. 19-28		x			x				x	
	Gata, crkva Justinijanovog doba, Jeličić-Radonić, J., 1994.		x	x				x			
	Imena dalmatinskih biskupija i njihovih biskupa u Antika		x	x						x	

	Ekumenskog koncila u Nikeji godine 787, Katičić, R., 1982-83., str. 75-92.									
	Early Christian and Byzantine architecture, Krautheimer, R., 1992.	x	x				x			
	Eufrazijeva bazilika u Poreču, Prelog, M., 1986.	x	x				x			
	Salona Christiana (odabrana poglavlja), 1994.	x	x				x			
	Antički grad na istočnoj jadranskoj obali, Suić, M., 2005.	x	x				x			
	Podvršje – Glavčine, rezultati arheoloških istraživanja, Uglešić, A., 2009., str. 139-148.	x	x					x		
	Ranokršćanska arhitektura na području današnje Šibenske biskupije, Uglešić, A., 2006.	x	x				x			
	Prilog poznavanju tipoloških osobina starokršćanskih bazilika u Dalmaciji, Vežić, P., 1987., str. 297-300.	x	x				x			
Dopunska	Antička bazilika u Cimu kod Mostara, Anđelić, T., 1976., str. 179-244.	x	x					x		
	Bizantski plovni put po vanjskom rubu sjevernih jadranskih otoka, Badurina, A., 1992., str. 7-9.	x	x					x		
	Plovni put prema Neretvi i Naroni-kasnoantički lokaliteti na otoku	x	x					x		

	Mljetu, Begović-Dvoržak, V., 2003., str. 289-303.								
	Ranokršćanske crkve kao postaje plovnog puta duž istočnog jadrana, Zaninović, M., 1994., str. 125.-145.	x	x				x		
Dodatne informacije o predmetu	Studenti su obvezni redovito pohađati i aktivno sudjelovati u svim oblicima nastave, odnosno mogu opravdano izostati do granice propisane pravilnicima i drugima aktima ustrojbene jedinice.								

Studijski program	Arheologija				
Ciklus	2.	Vrsta	sveučilišni		
Smjer	/	Modul	/		
Godina studija	1.	Semestar	2.		
Naziv predmeta	METODOLOGIJA ARHEOLOŠKIH ISKOPAVANJA 2	Kod predmeta	FFAM223J		
ECTS	6	Status	obvezni		
Broj sati nastave		Predavanja	Vježbe	Seminari	Praksa
		30	30	0	0
Nastavnici	dr. sc. Dario Vujević, izv. prof.	30	30	0	0
	/	0	0	0	0
Ciljevi predmeta	<p>Osposobiti studente za razumjevanje temeljnih teorijskih i empirijskih znanja o:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pripremi arheoloških iskopavanja; - standardnim metodama iskopavanja osnovnih vrsta i tipova nalazišta; - primjeni uobičajenih tehnika; - načelima arheološke stratigrafije i stratigrafski vođenim iskopavanjima; - vrstama i tipovima istraživanja s područja komplementarnih znanosti; - oblicima terenske dokumentacije i metodama njihova vođenja; - postupanjima s primarnim i sekundarnim arheološkim nalazima prikupljenim tijekom iskopavanja. 				
Ishodi učenja predmeta	Ishod učenja	Kod ishoda učenja predmeta	Kod ishoda učenja na razini studijskoga programa		
	Organizira arheološko istraživanje.	IU-FFAM223J-1	IU-FFAM-8; IU-FFAM-9; IU-FFAM-11		
	Koristi terensku dokumentaciju.	IU-FFAM223J-2	IU-FFAM-2		
	Prepoznaje i definira principe arheološkog uslojavanja.	IU-FFAM223J-3	IU-FFAM-1		
Preuvjeti za upis predmeta	/				
Sadržaj predmeta	Tjedan/ turnus	Tema			
	1.	Uvodno predavanje			
	2.	Vrste iskopavanja			
	3.	Priprema iskopavanja I			
	4.	Priprema iskopavanja II			
	5.	Metode iskopavanja I			
	6.	Metode iskopavanja II			
	7.	Metode iskopavanja III			
	8.	Dokumentiranje iskopavanja I			
	9.	Dokumentiranje iskopavanja II			
	10.	Iskopavanje nekropola i grobova			
	11.	Iskopavanje naselja			
	12.	Stratigrafija I			
	13.	Stratigrafija II			
	14.	Harrisova matrica			

	15.	Zaključna razmatranja										
Jezik	Hrvatski											
E-učenje	Mrežna stranica predmeta u sustavu za e-učenje.											
Metode poučavanja	- predavačke metode (predavanje, izlaganje, demonstracija). - participativne i interaktivne metode (slobodni i vođeni razgovor, dijalog, rasprava).											
Oblici provjere znanja (označiti)												
Vrsta predispitne obveze						Vrsta ispita						
kolokvij	seminarski rad	esej/refereat	praktični/projektni zadatak	ostalo	pismeni	usmeni	praktični					
Alokacija ECTS bodova i udjela u ocjeni												
Obveze studenata		Kod ishoda učenja	Sati opterećenja	Udio u ECTS-u		Udio u ocjeni						
Pohađanje nastave		/	60	2		0%						
Predrok / Završni usmeni ispit		IU-FFAM223J-1; IU-FFAM223J-2; IU-FFAM223J-3	120	4		100%						
Ukupno			180	6		100%						
Način izračuna konačne ocjene												
Prema Pravilniku o studiranju konačna se ocjena dobiva na sljedeći način: 55 – 66% dovoljan (2) 67 – 78% dobar (3) 79 – 90% vrlo dobar (4) 91 – 100% odličan (5)												
Alokacija ECTS bodova, obveze i način izračuna konačne ocjene za izvanredne studente (ako ih ima):												
Kao alternativu obvezi pohađanja predavanja, izvanredni studenti tijekom nastavnoga procesa imaju obvezu napisati esej (pet kartica teksta u razradi teme), što je i preduvjet za pristup završnom usmenom ispitu. Temu eseja, na početku semestra, studenti trebaju definirati s nositeljem predmeta. Izvanredni studenti su (kao i redoviti) dužni pohađati terenske vježbe koje su u sklopu ovog predmeta. Pisanje eseja je samo nadoknada za predavanja, ne za vježbe koje su obvezne svima! Ni esej ni vježbe se ne ocjenjuju i ne ulaze u konačnu ocjenu, ali su obvezne i preduvjet su za pristup ispitu.												
Literatura (označiti)	Naslov (naziv, autor, godina)	Izdanje		Jezik				Vrsta djela				
		vlastito	ost.	hrv.	en. gl.	ost.	višez.	knjiga	članak	skripta	ost.	
Obvezna	Excavation, Roskams, S., 2001.		x		x			x				
	Tehnike arheološkog iskopavanja, Ph., 2000.		x	x				x				
	Archaeology (Theories, Methods and Practice), Renfrew, C., Bahn, P., 2000.		x		x			x				
	Načela arheološke stratigrafije, Harris, E., 1989.		x			x		x				
Dopunska	Archaeology: An Introduction, Greene, K., 2002.		x		x			x				

	Critical Approaches to Fieldwork: Contemporary and Historical Archaeological Practice, Paynter, R., 2001.		x		x			x			
Dodatne informacije o predmetu		<p>Studenti su obvezni redovito pohađati i aktivno sudjelovati u svim oblicima nastave, odnosno mogu opravdano izostati do granice propisane pravilnicima i drugim aktima ustrojbene jedinice. U okviru obveznog terenskog dijela nastave koja se provodi na arheološkim iskopavanjima, stečena teorijska znanja se i praktično primjenjuju.</p>									

Studijski program	Arheologija				
Ciklus	2.	Vrsta	sveučilišni		
Smjer	/	Modul	/		
Godina studija	1.	Semestar	2.		
Naziv predmeta	POMOĆNE POVIJESNE ZNANOSTI	Kod predmeta	FFAM224J		
ECTS	6	Status	izborni		
Broj sati nastave		Predavanja	Vježbe	Seminari	Praksa
		30	30	0	0
Nastavnici	dr. sc. Ana Zadro, doc.	30	30	0	0
Ciljevi predmeta	<p>- proširiti znanje studenata za definiranje i navođenje široke lepeze znanosti i disciplina koje se u povijesnoj znanosti smatraju pomoćnim povijesnim znanostima, a u svrhu lakšega svladavanja i razumijevanja povijesti;</p> <p>- osposobiti studente za praktičnu primjenu određenih pomoćnih povijesnih znanosti tijekom budućeg bavljenja poviješću;</p> <p>- osposobiti studente za primjenu stručne terminologije i temeljnih metoda povijesnoga istraživanja;</p>				
Ishodi učenja predmeta	Ishod učenja	Kod ishoda učenja predmeta	Kod ishoda učenja na razini studijskoga programa		
	analizira, grupira i kritički ocjenjuje osnovne i sporedne pomoćne povijesne znanosti;	IU-FFAM224J-1	IU-FFAM-1		
	elaborira i opisuje razvoj i primjenu specifičnih metoda koje su karakteristične za određene grane pomoćnih povijesnih znanosti i njihova primjena u obradi određenih povijesnih procesa;	IU-FFAM224J-2	IU-FFAM-2; IU-FFAM-3; IU-FFAM-4		
	kreira rodoslovlje ili opisuje i analizira pečat, novac, grb ili zastavu;	IU-FFAM224J-3	IU-FFAM-2		
	analizira (transkribira) određeni povijesni tekst;	IU-FFAM224J-4	IU-FFAM-4		
	primjenjuje pojedine pomoćne povijesne znanosti u izradi eseja, seminarskih, diplomskih ili drugih radova.	IU-FFAM224J-5	IU-FFAM-5		
Preduvjeti za upis predmeta	/				

Sadržaj predmeta	Tjedan / turnus	Tema					
	1.	Uvodno predavanje: izlaganje načina rada, uvođenje u sadržaj predmeta, koncepcija predavanja					
	2.	Uvod i razvoj pomoćnih povijesnih znanosti					
	3.	Historijska geografija i kartografija					
	4.	Genealogija ili rodoslovlje					
	5.	Kronologija					
	6.	Paleografija I.					
	7.	Paleografija II.					
	8.	Paleografija III.					
	9.	Kriptografija					
	10.	Sfragistika, sigilografija ili pečatoslovlje					
	11.	Povijesna metrologija					
	12.	Numizmatika					
	13.	Heraldika ili grboslovlje					
	14.	Veksilologija ili zastavoslovlje					
15.	Predrok						
Jezik	Hrvatski						
E-učenje	Mrežna stranica predmeta u sustavu e-učenja.						
Metode poučavanja	- predavačke metode (predavanje, izlaganje, demonstracija) - participativne i interaktivne metode (slobodni i vođeni razgovor, dijalog, rasprava, prezentacija)						
Oblici provjere znanja (označiti)							
Vrsta predispitne obveze				Vrsta ispita			
kolokvij	seminarski rad	esej/referat	praktični/projektni zadatak	ostalo	pismeni	usmeni	praktični
Alokacija ECTS bodova i udjela u ocjeni							
Obveze studenata		Kod ishoda učenja	Sati opterećenja	Udio u ECTS-u	Udio u ocjeni		
Pohađanje nastave i aktivno sudjelovanje		/	60	2	10%		
Rad na vježbama		IU-FFAM224J-3,4,5	30	1	10%		
Predrok/Završni ispit pismeni		IU-FFAM224J-1,2,4	60	2	50%		
Predrok/Završni ispit usmeni		IU-FFAM224J-1,2,3,4	30	1	30%		
Ukupno			180	6	100%		
Način izračuna konačne ocjene							
Pohađanje nastave i aktivno sudjelovanje ocjenjuje se na sljedeći način (maximalno 10%): manje od 80% dolazaka = 0% ocjene redoviti dolasci uz minimalno aktivno sudjelovanje = 5,5% ocjene							

aktivnost samo na poticaj nastavnika = 7% ocjene

samoinicijativna aktivnost = 8,5% ocjene

samoinicijativna aktivnost s kvalitetnom raspravom (pokazuje visok stupanj zainteresiranosti za predmet) = 10% ocjene

Rad na vježbama ocjenjuje se na sljedeći način (maksimalno 10%):

vježba nije urađena = 0% ocjene

elementarno poznavanje srednjovjekovnih pisama = 5,5% ocjene

poznavanje srednjovjekovnih pisama, ali su uočene manje pogreške prilikom čitanja = 7% ocjene

dobro poznavanje i čitanje srednjovjekovnih pisama = 8,5% ocjene

izvrsno poznavanje i čitanje srednjovjekovnih pisama = 10% ocjene

Završni pismeni ispit/pismeni ispit na predispitnom roku ocjenjuje se na sljedeći način:

manje od 55% točnih odgovora = 0 % ocjene

od 55% do 66% = do 27,5% ocjene

od 67% do 78% = do 35% ocjene

od 79% do 90% = do 42,5% ocjene

od 91% do 100% = do 50% ocjene

Završni usmeni ispit/ usmeni ispit na predispitnom roku ocjenjuje se na sljedeći način:

manje od 55% točnih odgovora = 0 % ocjene

od 55% do 66% = do 15,5% ocjene

od 67% do 78% = do 21% ocjene

od 79% do 90% = do 25,5% ocjene

od 91% do 100% = do 30% ocjene

Prema Pravilniku o studiranju konačna se ocjena dobiva na sljedeći način:

0 – 54% nedovoljan (1)

55 – 66% dovoljan (2)

67 – 78% dobar (3)

79 – 90% vrlo dobar (4)

91 – 100% odličan (5)

Napomena: Student na svakoj obvezi mora ostvariti prolazni razred, da bi mogao imati prolaznu ocjenu.

Alokacija ECTS bodova, obveze i način izračuna konačne ocjene za izvanredne studente
(ako ih ima):

Kao alternativu obvezi pohađanja nastave, izvanredni studenti tijekom trajanja nastavnoga procesa (dakle, do kraja nastave u ljetnom semestru) imaju obvezu na početku semestra preuzeti te uraditi zadaću (latinska i hrvatska paleografija) što je i preduvjet za pristup završnom pismenom, a time i usmenom ispitu. Studenti svoje obveze trebaju definirati s nastavnikom.

Zadaća se ocjenjuje na sljedeći način (maksimalno 20%):

zadaća nije urađena = 0% ocjene

elementarno poznavanje srednjovjekovnih pisama = 11% ocjene

poznavanje srednjovjekovnih pisama, ali su uočene manje pogreške prilikom transliteracije= 14% ocjene

dobro poznavanje srednjovjekovnih pisama = 17% ocjene

izvrsno poznavanje srednjovjekovnih pisama = 20% ocjene

Literatura (označiti)	Naslov (naziv, autor, godina)	Izdanje		Jezik				Vrsta djela			
		vlastito	ost.	hrv.	engl.	ost.	višejez.	knjiga	članak	skripta	ost.
Obvezna	Kapitanović, V., Povijesna vrela i pomoćne znanosti, 2012.		x	x				x			
	Šanjek, F., Latinska paleografija i diplomatika, 2005.		x	x				x			
Dopunska	Antoljak, S., Pomoćne istorijske nauke, 1971.		x			x		x			
	Stipčević, A., Povijest knjige, 1985.		x	x				x			
	Stipišić, J., Pomoćne povijesne znanosti u teoriji i praksi, 1991.		x	x				x			
Dodatne informacije o predmetu		<p>Pohađanje i aktivnost u nastavi je obvezna. Tolerira se 20% izostanaka i njih nije potrebno opravdati. Obveze iz vježbi studenti, bez obzira na status, ispunjavaju isključivo u vrijeme nastave u ljetnom semestru.</p> <p>Da bi se pristupilo završnom ispitu, potrebno je prethodno iz svakog segmenta ostvariti minimalan broj bodova. Stoga je i pohađanje nastave u konačnici važno u zbroju bodova.</p> <p>Prema nastavnom planu i programu planirano je održavanje terenske nastave u kojoj će studenti stečena znanja primjenjivati na terenu (numizmatičke zbirke, heraldičke zbirke, samostanske i muzejske povijesne zbirke, arhiv).</p> <p>Održavanje terenske nastave bit će regulirano uz suglasnost a vrednovanje ulazi u kategoriju pohađanje nastave i aktivno sudjelovanje.</p>									

Studijski program	Arheologija – dvopredmetni studij				
Ciklus	2.	Vrsta	sveučilišni		
Smjer	/	Modul	/		
Godina studija	1.	Semestar	2.		
Naziv predmeta	RIMSKE VILE NA PODRUČJU HERCEGOVINE	Kod predmeta	FFAM225J		
ECTS	6	Status	izborni		
Broj sati nastave		Predavanja	Vježbe	Seminari	Praksa
		30	0	15	0
Nastavnici	dr. sc. Željka Pandža, doc.	30	0	15	0
	/	0	0	0	0
Ciljevi predmeta	Omogućiti studentima usvajanje znanja o procesima koji dovode do osnivanja rimskih naselja, gradnje villa na području Hercegovine (odobito vila rustika) kao i njihov značaj u razvoju poljoprivrede i zanatstva				
	Postići kod studenata razumijevanje tipologije i tlocrta villa, unutarnjeg uređenja, društvene i etničke strukture vlasnika, kao i pojmova latifundija, domus i dr.				
	Omogućiti studentima usvajanje znanja o građevinskim tehnikama, materijalu i osnovnim dijelovima rimskih villa				
	Osposobiti studente za prepoznavanje i Interpretiranje pokretnog arheološkog materijala (numizmatički nalazi, epigrafski spomenici, nakit, tegule, imbreksi, torkulari i dr.).				
Ishodi učenja predmeta	Ishod učenja	Kod ishoda učenja predmeta	Kod ishoda učenja na razini studijskoga programa		
	Analizira i vrednuje natpisnu građu te literarna vrela o pojavi i gradnji rimskih villa	IU- FFAM225J-1	IU-FFAM-1; IU-FFAM-2; IU-FFAM-5		
	Formulira i objašnjava razvoj rimskih villa	IU- FFAM225J-2	IU-FFAM-1; IU-FFAM-2; IU-FFAM-4, IU-FFAM-5; IU-FFAM-6		
	Razlikuje terminologiju vezanu uz tipologiju (vile urbane, vile suburbane, villae rusticae)	IU- FFAM225J-3	IU-FFAM-1; IU-FFAM-2		
	Grupira artefakte i instalacije pronađene prilikom arheoloških istraživanja	IU- FFAM225J-4	IU-FFAM-1; IU-FFAM-2		
	Poznaje/razlikuje glavne arheološke lokalitete s ostacima rimskih vila na području Hercegovine, te prepoznaje građevinske tehnike i građevinski materijal korišten u gradnji villa	IU- FFAM225J-5	IU-FFAM-1; IU-FFAM-2		
Preuvjeti za upis predmeta	/				
Sadržaj predmeta	Tjedan/ turnus	Tema			
	1.	Uvodno predavanje			
	2.	Pojava i gradnja rimskih villa u Hercegovini			

	3.	Latifundije, domusi										
	4.	Građevinske tehnike i materijali										
	5.	Uloga rimskih villa u razvoju poljoprivrede i zanatstva										
	6.	Tlocrt i tipologija rimskih villa										
	7.	Vile urbane, suburbane i villae rusticae										
	8.	Osnovni dijelovi rimskih villa										
	9.	Registrirani lokaliteti rimskih villa u Hercegovini										
	10.	Najznačajnije ville u Hercegovini										
	11.	Opis i datacija										
	12.	Tegulae i imbrices										
	13.	Mozaici i zidno slikarstvo										
	14.	Društvena i etnička struktura vlasnika										
	15.	Zaključna razmatranja										
Jezik	Hrvatski											
E-učenje	Mrežna stranica predmeta u sustavu za e-učenje.											
Metode poučavanja	predavačke metode (predavanje, izlaganje, demonstracija) - participativne i interaktivne metode (slobodni i vođeni razgovor, dijalog, rasprava).											
Oblici provjere znanja (označiti)												
Vrsta predispitne obveze					Vrsta ispita							
kolok vij	seminarski rad	esej/refe rat	praktični/projektni zadatak	ostalo	pismeni	usmeni	praktični					
Alokacija ECTS bodova i udjela u ocjeni												
Obveze studenata		Kod ishoda učenja	Sati opterećenja	Udio u ECTS-u	Udio u ocjeni							
Pohađanje nastave		/	45	1,5	0%							
Predrok / Završni usmeni ispit		IU- FFAM225J-1 IU- FFAM225J-2 IU- FFAM225J-3 IU- FFAM225J-4 IU- FFAM225J-5	135	4,5	100%							
Ukupno			180	6	100%							
Način izračuna konačne ocjene												
Prema Pravilniku o studiranju konačna se ocjena dobiva na sljedeći način: 0 – 54% nedovoljan (1) 55 – 66% dovoljan (2) 67 – 78% dobar (3) 79 – 90% vrlo dobar (4) 91 – 100% odličan (5)												
Alokacija ECTS bodova, obveze i način izračuna konačne ocjene za izvanredne studente (ako ih ima):												
Kao alternativu obvezi pohađanja nastave, izvanredni studenti tijekom nastavnoga procesa imaju obvezu napisati esej (pet kartica teksta u razradi teme), što je i preduvjet za pristup završnom usmenom ispitu. Temu eseja, na početku semestra, studenti trebaju definirati s nositeljem predmeta. Esej se ne ocjenjuje, niti nosi udjela u konačnoj ocjeni, ali je njegova izrada uvjet za pristup završnom usmenom ispitu.												
Literatura (označiti)	Naslov (naziv, autor, godina)			Izdanje		Jezik			Vrsta djela			
				vlas tito	ost.	hrv.	e n g l .	ost.	više jez.	knji ga	član ak	skri pta

Obvezna	August Musić, Nacrt grčkih i rimskih starina, Zagreb (pretisak izdanja iz 1942. godine), 2002.			x				x			
	Antički Rim, Panorama jedne civilizacije, Beograd, 1967.		x					x			
	A. Busuladžić, Rimske vile u Bosni i Hercegovini, Sarajevo, 2011.		x					x			
	I. Čremošnik, <i>Mozaici i zidno slikarstvo rimskog doba u Bosni i Hercegovini</i> , Sarajevo, 1984.		x					x			
	E. Pašalić, Antička naselja i komunikacije u Bosni i Hercegovini, Sarajevo, 1960..		x					x			
	SKUPINA AUTORA, Kulturna istorija Bosne i Hercegovine, Sarajevo, 1996.		x					x			
	R. Matijašić, Gospodarstvo antičke Istre, Pula, 1998.				x				x		
	Đ. Basler, Arhitektura kasnoantičkog doba u Bosni i Hercegovini, Sarajevo, 1972.		x						x		
	C. A. F. Berry, The Dating of Romano-British Houses, <i>Journal of Roman Studies</i> XLI, London, 1951.		x			x			x		
	I. Bojanovski, Antička uljara na Mogorjelu i rekonstrukcija njenog torkulara, <i>N. S. XII</i> , Sarajevo, 1969.		x							x	
	J. T. Smith, Roman Villas: A Study in Social Structure. London and New York, 2006					x			x		
	I. Bojanovski, Materijali, tehnike i strukture antičkog graditeljstva u unutrašnjosti provincije Dalmacije, Zadar, 1980.		x						x		
	A. Busuladžić, Villa rustica u Bihovu kraj Trebinja, <i>VAMZ</i> , 3. s, XXXV, Zagreb, 2002.		x							x	
	I. Čremošnik, Dalja istraživanja na rimskom naselju u Lisičićima,. <i>GZM n. s. A</i> , XII, Sarajevo, 1957.		x							x	
	I. Čremošnik, Rimsko naselje na Paniku kod Bileće, <i>GZM n. s. A</i> , XXIX, Sarajevo, 1974 (1976).		x							x	
	I. Čremošnik, Rimski vila u Višićima, <i>GZM n. s. A</i> , XX, Sarajevo, 1965.		x							x	
	I. Bojanovski, Antička uljara na Mogorjelu i rekonstrukcija njenog torkulara, <i>Naše starine</i> , XII, Sarajevo, 1969.		x							x	

	Đ. Basler, Bazilike u Mogorjelu, N. S. V, Sarajevo, 1958.		x						x		
Dopunska	I. Bojanovski, Bosna i Hercegovina u antičko doba, 1974.		x	x				x			
	M. Marić, Preliminarni izvještaj sa zaštitnih arheoloških istraživanja lokaliteta Podvornice u selu Lipa (Livanjsko polje). <i>Hercegovina</i> , 23 Mostar, 2009.		x	x					x		
	I. Bojanovski, Stanje i problemi antičkih istraživanja u Bosni i Hercegovini, Tribunia, Trebinje, 1978.		x	x					x		
Dodatne informacije o predmetu		Studenti su obvezni redovito pohađati i aktivno sudjelovati u svim oblicima nastave, odnosno mogu opravdano izostati do granice propisane pravilnicima i drugima aktima ustrojbene jedinice.									

Studijski program	Arheologija				
Ciklus	2.	Vrsta	sveučilišni		
Smjer	/	Modul	/		
Godina studija	2.	Semestar	3.		
Naziv predmeta	BRONČANO DOBA ISTOČNOG JADRANA	Kod predmeta	FFAM330J		
ECTS	6	Status	obvezni		
Broj sati nastave		Predavanja	Vježbe	Seminari	Praksa
		30	0	15	0
Ciljevi predmeta	<p>- Osposobiti studente za poznavanje kulturnoga razvitka u brončano doba na prostoru istočnog Jadrana i zaleđa (osobit naglasak se stavlja na prostore neposrednog zaleđa istočnojadranske obale), po kojima će moći prepoznavati različite kulturne skupine prema njihovu pokretnom ili nepokretnom inventaru.</p> <p>- Osposobiti studente za analizu ostalih procesa društvenog razvoja, oblike gospodarstva, umjetnosti i religijskog sustava kod brončanodobnoga stanovništva istočnojadranske kulturne regije.</p> <p>- Postići kod studenata primjenu kritičke analize istraživačke problematike kultura istočnog Jadrana u vremenskom periodu između kraja 3. i početka 1. tis. pr. K. Prvenstveno vezano za metodologiju daljnjeg istraživanja, koja uključuje pokušaj definiranja kriterija za kulturnu valorizaciju: postavljanje teza za daljnju arheološku obradu (studijsku, terensku).</p>				
Ishodi učenja predmeta	Ishod učenja	Kod ishoda učenja predmeta	Kod ishoda učenja na razini studijskoga programa		
	Poznaje osnove kulturnog razvoja brončanog doba istočnojadranskog prostora.	IU-FFAM330J-1	IU-FFAM-1		
	Poznaje prostorni raspored, slijed i individualni razvoj različitih kulturnih	IU-FFAM330J-2	IU-FFAM-1		

	skupina brončanog doba istočnojadranskog prostora.		
	Prezentira tipologiju i kronologiju karakterističnih (tipičnih) arheoloških nalaza brončanog doba istočnojadranskog prostora, prema konkretnoj pokretnoj arheološkoj građi.	IU-FFAM330J-3	IU-FFAM-1; IU-FFAM-2
	Interpretira i razumje procese kontaktiranja, prožimanja ili utjecaja različitih kulturnih zajednica u vrijeme brončanog doba na prostoru istočnog Jadrana i susjednih oblasti, na temelju arheološke građe.	IU-FFAM330J-4	IU-FFAM-4
	Procjenjuje glavne nedostatke i probleme koji se nameću u dosadašnjem i budućem istraživanju brončanog doba istočnog Jadrana.	IU-FFAM330J-5	IU-FFAM-5; IU-FFAM-6
Preduvjeti za upis predmeta	/		
Sadržaj predmeta	Tjedan / turnus	Tema	
	1.	Uvodno predavanje: - ciljevi, sadržaj predmeta i literatura. - geografski okvir (istočni Jadran).	
	2.	Kulturna podloga: - eneolitički supstrat ranog brončanog doba istočnog Jadrana (poseban osvrt na ljubljansku kulturu na prostoru istočnog Jadrana).	
	3.	Cetinska kultura I: - područje rasprostiranja. - historijat istraživanja. - kronologija i periodizacija.	
	4.	Cetinska kultura II: - cetinski kulturni fenomen na širem jadransko-jonskom prostoru. - arheološka građa. - nalazišta.	
	5.	Posuška kultura I: - područje rasprostiranja. - historijat istraživanja. - kronologija i periodizacija.	
	6.	Posuška kultura II: - arheološka građa. - nalazišta. - problematika odnosa s cetinskom kulturom.	
	7.	Rano i srednje brončano doba južnog Jadrana: - područje rasprostiranja. - historijat istraživanja. - kronologija i periodizacija. - arheološka građa.	

		<ul style="list-style-type: none"> - nalazišta (poseban osvrt na crnogorsku grupu bogatih ukopa pod tumulima).
8.	Gradine:	<ul style="list-style-type: none"> - terminologija i kronologija. - topografija. - tipologija i funkcija. - društveno-ekonomske implikacije. - novi koncepti vrednovanja prostora (prirodna okolina).
9.	Tumuli (gomile):	<ul style="list-style-type: none"> - terminologija i kronologija. - topografija. - tipologija (grobna arhitektura i način pokapanja). - uklopljenost u religijski sustav. - fenomen pojave tumula na jadranskom prostoru. - sekundarna upotreba.
10.	Protodelmatski svijet u kasno brončano doba: - vrijeme stabilizacije	<ul style="list-style-type: none"> - kontinuitet/diskontinuitet u odnosu na prethodni period. - kronologija. - arheološka građa (tipologija i kronologija pokretnog arheološkog materijala). - nalazišta.
11.	Kasno brončano doba južnog Jadrana i istočne Hercegovine:	<ul style="list-style-type: none"> - kontinuitet/diskontinuitet u odnosu na prethodni period. - kronologija. - arheološka građa (tipologija i kronologija pokretnog arheološkog materijala). - nalazišta.
12.	Kasno brončano doba na prostoru srednje Bosne, sjeverne Hercegovine (Varvara) i Glasinca:	<ul style="list-style-type: none"> - kronologija - arheološka građa (tipologija i kronologija pokretnog arheološkog materijala). - nalazišta. - osvrt na metalurgiju bronce (srednja Bosna i Varvara).
13.	Protoliburnski svijet u kasno brončano doba:	<ul style="list-style-type: none"> - vrijeme stabilizacije. - kontinuitet/diskontinuitet u odnosu na prethodni period. - Kronologija. - arheološka građa (tipologija i kronologija pokretnog arheološkog materijala). - nalazišta.
14.	Uklopljenost brončanog doba istočnog Jadrana u širi prostorni/kulturni kontekst brončanog doba:	

		- trgovina, razmjena kulturnih dobara i ideja i interakcije s različitim kulturnim kontekstima (podunavsko-srednjoeuropskim-balkanskim i sredozemnim (Apenini, Egeja) kroz konkretnu arheološku građu.					
	15.	Pregled iznesene građe, diskusija i priprema za ispit.					
Jezik	Hrvatski						
E-učenje	Mrežna stranica predmeta u sustavu za e-učenje.						
Metode poučavanja	- predavačke metode (predavanje, izlaganje, demonstracija). - participativne i interaktivne metode (slobodni i vođeni razgovor, dijalog, rasprava).						
Oblici provjere znanja (označiti)							
Vrsta predispitne obveze					Vrsta ispita		
kolok vij	seminarski rad	esej/referat	praktični/projektni zadatak	ostalo	pismeni	usmeni	praktični
Alokacija ECTS bodova i udjela u ocjeni							
Obveze studenata		Kod ishoda učenja	Sati opterećenja	Udio u ECTS-u	Udio u ocjeni		
Pohađanje nastave		/	45	1,5	0%		
Seminarski rad		/	15	0,5	(max.)20%		
Predrok / Završni usmeni ispit		IU-FFAM330J-1 IU-FFAM330J-2 IU-FFAM330J-3 IU-FFAM330J-4 IU-FFAM330J-5	120	4	(max.)80%		
Ukupno			180	6	100%		
Način izračuna konačne ocjene							
<p>Seminarski rad se ocjenjuje na sljedeći način (max. 20%): Rad nije napisan = 0% Rad djelomično zadovoljava formalne kriterije = 11% Rad u potpunosti zadovoljava formalne kriterije, ali su uočeni veći nedostaci na sadržajnom planu = 14% Rad u potpunosti zadovoljava formalne i sadržajne kriterije, ali su uočene gramatičke i pravopisne pogreške = 17%. Rad u potpunosti zadovoljava formalne i sadržajne kriterije te je gramatički i pravopisno točan = 20%.</p> <p>Završni usmeni ispit ocjenjuje na sljedeći način: (max. 80%): manje od 55% točnih odgovora = 0% ocjene od 55% do 66% točnih odgovora = 44% ocjene od 67% do 78% točnih odgovora = 56% ocjene od 79% do 90% točnih odgovora = 68% ocjene od 91% do 100% točnih odgovora = 80% ocjene</p> <p>Prema Pravilniku o studiranju konačna se ocjena dobiva na sljedeći način: 0 – 54% nedovoljan (1) 55 – 66% dovoljan (2) 67 – 78% dobar (3) 79 – 90% vrlo dobar (4) 91 – 100% odličan (5)</p>							
Alokacija ECTS bodova, obveze i način izračuna konačne ocjene za izvanredne studente (ako ih ima):							

Kao alternativu obvezi pohađanja nastave, izvanredni studenti tijekom nastavnoga procesa imaju obvezu napisati esej (pet kartica teksta u razradi teme), što je i preduvjet za pristup završnom usmenom ispitu. Temu eseja, na početku semestra, studenti trebaju definirati s nositeljem predmeta. Esej se ne ocjenjuje, niti nosi udjela u konačnoj ocjeni, ali je njegova izrada uvjet za pristup završnom usmenom ispitu.

Literatura (označiti)	Naslov (naziv, autor, godina)	Izdanje		Jezik				Vrsta djela			
		vlas tito	ost .	hr v.	engl .	ost .	višeje z.	knjig a	članak	skri pta	os t.
Obvezna	Vodeći arheološki tipovi kasnog bronzanog doba na području Dalmata, Čović, B., 1970.		x	x					x		
	Posuška kultura, Čović, B., 1989., str. 61-127.		x	x					x		
	Rano bronzano doba na području istočnog Jadrana, Govedarica, B., 1989.		x	x				x			
	Seaborne Contacts between the Aegean, the Balkans and the Central Mediterranean in the 3rd Millennium BC; The Unfolding of the Mediterranean World, Maran, J., 2007., str. 3-21.		x		x				x		
	Prilozi za prapovijest u zaleđu jadranske obale, Marijanović, B., 2000.		x	x				x			
	Praistorija jugoslavenskih zemalja IV, Bronzano doba (odabrana poglavlja), 1983.		x	x				x			
Dopunska	Utvrđena ilirska naselja I, Benac, A., 1984.		x	x				x			
	Nalazi iz kneževskog tumula Gruda Boljevića u Podgorici, Baković, M.-Govedarica, B., 2009., str. 5-21.		x	x					x		
	The Changing Face of Dalmatia:		x		x			x			

Archaeological and Ecological Studies in a Mediterranean Landscape, Chapman, J. J. C., Sheil, R. S., Batović, Š., 1996.										
Velika Gradina u Varvari I, Čović, B., 1978., str. 5-77.		x		x				x		
Velika Gruda II, Die bronzezeitliche Nekropole Velika Gruda, Montenegro: Fundgruppen der mittleren und späten Bronzezeit zwischen Adria und Donau, Della Casa, P., 1996.		x			x		x			
Prilozi kulturnoj stratigrafiji praistorijskih gradinskih naselja u jugozapadnoj Bosni, Govedarica, B., 1982., str. 111-188.		x	x					x		
Istraživanje kamene gomile u Drinovcima (Grude) – novi prilog poznavanju cetinske kulture, Tomas T., 2017., str. 9-25.		x	x					x		
Majića gradina (Drinovci) – Novo nalazište licenske keramike u Hercegovini, Tomas T., 2016., str. 7-23.		x	x					x		
Grob kasnog brončanog doba iz Stare Teskere (Ljubuški), Tomas, T., Rašić, M., 2015., str. 69-83.		x	x					x		
Simbol boga i kralja, prvi europski vladari, Durman, A., Guštin, M., Alfoldi, A., 2006.		x	x						x	
Dodatne informacije o predmetu	Studenti su obavezni redovito pohađati i aktivno sudjelovati u svim oblicima nastave, odnosno mogu opravdano izostati do granice propisane pravilnicima i drugima aktima ustrojbene jedinice.									

Studijski program	Arheologija				
Ciklus	2.	Vrsta	sveučilišni		
Smjer	/	Modul	/		
Godina studija	2.	Semestar	3.		
Naziv predmeta	LATINSKA EPIGRAFIKA	Kod predmeta	FFAM331J		
ECTS	6	Status	obvezni		
Broj sati nastave		Predavanja	Vježbe	Seminari	Praksa
		30	0	15	0
Ciljevi predmeta	<p>Postići kod studenata usvajanje osnovnih stručnih pojmova latinske epigrafike.</p> <p>Upoznati studente sa specifičnostima latinske epigrafike.</p> <p>Omogućiti studentima usvajanje osnovnih metoda analize natpisne građe kao historijskog vrela prvoga reda.</p>				
Ishodi učenja predmeta	Ishod učenja	Kod ishoda učenja predmeta	Kod ishoda učenja na razini studijskoga programa		
	Restituira tekst natpisa i analizira epigrafske i paleografske osobitosti natpisa.	IU-FFAM331J-1	IU-FFAM-1		
	Prepoznaje imenske obrasce navedenih osoba i određuje njihov socijalni položaj.	IU-FFAM331J-2	IU-FFAM-2		
	Analizira strukturu natpisa prema sadržaju i drugim osobitostima.	IU-FFAM331J-3	IU-FFAM-6		
Preuvjeti za upis predmeta	/				
Sadržaj predmeta	Tjedan/ turnus	Tema			
	1.	Antička latinska epigrafika (definicija, vremensko i prostorno određenje, interdisciplinarno proučavanje natpisa, latinski jezik, pismo).			
	2.	Restitucija teksta natpisa: kratice (kontrakcije, suspenzije, sigle, ligature), distinkcije, korištenje znakova i zagrada pri upotpunjavanju teksta, brojevi.			
	3.	Povijest prepisivanja i studiranja natpisa, zbirke latinskih natpisa, najstariji latinski natpisi.			
	4.	Rimskodobni imenski obrazac: rimski građani (<i>tria nomina</i> , filijacija, <i>tribus, origo, supernomina</i>).			
	5.	Rimskodobni imenski obrazac: žene, oslobođenici, robovi, peregrini.			
	6.	Imena i tituliranje careva.			
	7.	<i>Tituli sepulcrales</i> : struktura natpisa, karakteristične formule i izrazi na nadgrobnim natpisima (I. dio)			
	8.	<i>Tituli sepulcrales</i> : struktura natpisa, karakteristične formule i izrazi na nadgrobnim natpisima (II. dio)			
	9.	<i>Tituli sacri</i> : struktura natpisa, karakteristične formule i izrazi na posvetnim natpisima			
10.	<i>Tituli operum publicorum</i> : struktura natpisa, karakteristične formule i izrazi na javnim natpisima				

	11.	Počasni natpisi, miljkazi, terminacijski natpisu					
	12.	Natpisi pravne naravi (zakoni, odluke careva, senata, municipalnih magistrata, <i>diplomata militaria, tabula patronatus</i>). Parijetalni natpisi					
	13.	<i>Instrumenta</i> (natpisi na uporabnim predmetima)					
	14.	Opći kriteriji za datiranje natpisa					
	15.	Restitucija teksta natpisa, epigrafska i paleografska analiza, onomastička analiza, datacija natpisa – priprema za ispit					
Jezik	Hrvatski						
E-učenje	Mrežna stranica predmeta u sustavu za e-učenje.						
Metode poučavanja	- predavačke metode (predavanje, izlaganje, demonstracija) - participativne i interaktivne metode (slobodni i vođeni razgovor, dijalog, rasprava).						
Oblici provjere znanja (označiti)							
Vrsta predispitne obveze					Vrsta ispita		
kolokvij	seminarski rad	esej/refereat	praktični/projektni zadatak	ostalo	pismeni	usmeni	praktični
Alokacija ECTS bodova i udjela u ocjeni							
Obveze studenata		Kod ishoda učenja	Sati opterećenja	Udio u ECTS-u	Udio u ocjeni		
Pohađanje nastave		/	45	1,5	0%		
Seminarski rad		/	15	0,5	(max.)20%		
Završni usmeni ispit		FFAM331J-IU-1 FFAM331J-IU-2 FFAM331J-IU-3	120	4	(max.)80%		
Ukupno			180	6	100%		
Način izračuna konačne ocjene							
Seminarski rad se ocjenjuje na sljedeći način (max. 20%): Rad nije napisan = 0% Rad djelomično zadovoljava formalne kriterije = 11% Rad u potpunosti zadovoljava formalne kriterije, ali su uočeni veći nedostaci na sadržajnom planu = 14% Rad u potpunosti zadovoljava formalne i sadržajne kriterije, ali su uočene gramatičke i pravopisne pogreške = 17%. Rad u potpunosti zadovoljava formalne i sadržajne kriterije te je gramatički i pravopisno točan = 20%.							
Završni usmeni ispit ocjenjuje na sljedeći način: (max. 80%): manje od 55% točnih odgovora = 0% ocjene od 55% do 66% točnih odgovora = 44% ocjene od 67% do 78% točnih odgovora = 56% ocjene od 79% do 90% točnih odgovora = 68% ocjene od 91% do 100% točnih odgovora = 80% ocjene							
Prema Pravilniku o studiranju konačna se ocjena dobiva na sljedeći način: 0 – 54% nedovoljan (1) 55 – 66% dovoljan (2) 67 – 78% dobar (3) 79 – 90% vrlo dobar (4) 91 – 100% odličan (5)							
Alokacija ECTS bodova, obveze i način izračuna konačne ocjene za izvanredne studente							

(ako ih ima):

Kao alternativu obvezi pohađanja nastave, izvanredni studenti tijekom nastavnoga procesa imaju obvezu napisati esej (pet kartica teksta u razradi teme), što je i preduvjet za pristup završnom usmenom ispitu. Temu eseja, na početku semestra, trebaju definirati s nositeljem predmeta. Esej se se ocjenjuje, niti nosi udjela u ocjeni, nego je samo preduvjet za pristupanje ispitu za izvanredne studente.

Literatura (označiti)	Naslov (naziv, autor, godina)	Izdanje		Jezik				Vrsta djela			
		vlastito	ost.	hrv.	engl.	ost.	višejez.	knjiga	članak	skripta	ost.
Obvezna	Epigrafia latinai (sva izdanja) Calabi Limentani, I.		x			x		x			
	Uvod u latinsku epigrafiku, Matijašić, R., 2022.		x	x				x			
	<i>Latin epigraphy: an introduction to the study of Latin inscriptions (sva izdanja)</i>		x		x			x			
Dopunska	Corpus inscriptionum Naronitanarum, Marin, E.-Mayer, M., Paci, G., 1999.		x			x		x			
	Carmina epigraphica, Rendić Miočević, D., 1987.		x	x				x			
	Antički grad na istočnom Jadranu, Suić, M., 2003.		x	x				x			
Dodatne informacije o predmetu	Studenti su obvezni redovito pohađati i aktivno sudjelovati u svim oblicima nastave, odnosno mogu opravdano izostati do granice propisane pravilnicima i drugima aktima ustrojbene jedinice.										

Studijski program	Arheologija				
Ciklus	2.	Vrsta	sveučilišni		
Smjer	/	Modul	/		
Godina studija	2.	Semestar	3.		
Naziv predmeta	KASNOANTIČKA ARHITEKTURA BIH	Kod predmeta	FFAM332J		
ECTS	6	Status	obvezni		
Broj sati nastave		Predavanja	Vježbe	Seminari	Praksa
		30	0	15	0
Ciljevi predmeta	<p>-Analizirati značajnija kasnoantička nalazišta u Bosni i Hercegovini.</p> <p>-Upoznati studente s arhitekturom i tehnikama gradnje u kasnoj antici.</p> <p>-Prezentirati studentima pripadajući pokretni arheološki materijal.</p> <p>-Opisati i analizirati kasnoantičke sepulkralne spomenike u BiH.</p>				
Ishodi učenja predmeta	Ishod učenja	Kod ishoda učenja predmeta	Kod ishoda učenja na razini studijskoga programa		
	Objašnjava pregled povijesnih zbivanja tijekom kasne antike u BiH.	IU-FFAM332J-1	IU-FFAM-2; IU-FFAM-6		
	Analizira razvoj kasnoantičke profane i sakralne arhitekture, prvenstveno kulturnih građevina te različitih vidova starokršćanske umjetnosti i obrtništva sa područja današnje BiH.	IU-FFAM332J-2	IU-FFAM-1; IU-FFAM-2; IU-FFAM-6		
	Demostriira razvoj i evoluciju urbanog tkiva kasnoantičkog grada prouzrokovanu gradnjom novonastalih kršćanskih kulturnih građevina i ostalog vezanog sadržaja.	IU-FFAM332J-3	IU-FFAM-1; IU-FFAM-2; IU-FFAM-4		
	Raspravlja o utjecajima na graditeljske aktivnosti lokaliteta s područja BiH.	IU-FFAM332J-4	IU-FFAM-1; IU-FFAM-2; IU-FFAM-4		
	Interpretira ikonografiju te epigrafiku kasnoantičkih sepulkralnih spomenika.	IU-FFAM332J-5	IU-FFAM-1; IU-FFAM-2		
	Klasificira te interpretira pronađeni pokretni arheološki materijal, poput kamene plastike, numizmatike, i dr.	IU-FFAM332J-6	IU-FFAM-1; IU-FFAM-2		
Preduvjeti za upis predmeta	/				
Sadržaj predmeta	Tjedan / turnus	Tema			
	1.	Uvod			
	2.	Povijesni pregled			
	3.	Tehnike gradnje			
	4.	Podjela kasnoantičke arhitekture			
	5.	Kasnoantička profana arhitektura – nasebinski objekti			

	6.	Kasnoantička vila u Mogorjelu (Čapljina)					
	7.	Kasnoantička profana arhitektura - utvrde					
	8.	Kasnoantičke kultne građevine					
	9.	Starokršćanske crkve - općenito					
	10.	Starokršćanske crkve u BiH – tipovi, lokaliteti					
	11.	Cimska bazilika					
	12.	Starokršćanske dvojne bazilike u BiH					
	13.	Starokršćanska kamena plastika					
	14.	Kasnoantički sepulkralni spomenici u BiH					
	15.	Zaključna razmatranja					
Jezik	Hrvatski						
E-učenje	Mrežna stranica predmeta u sustavu za e-učenje.						
Metode poučavanja	- predavačke metode (predavanje, izlaganje, demonstracija) - participativne i interaktivne metode (slobodni i vođeni razgovor, dijalog, rasprava).						
Oblici provjere znanja (označiti)							
Vrsta predispitne obveze					Vrsta ispita		
kolok vij	seminarski rad	esej/refe rat	praktični/projektni zadatak	ost alo	pismeni	usmeni	praktični
Alokacija ECTS bodova i udjela u ocjeni							
Obveze studenata		Kod ishoda učenja	Sati opterećenja	Udio u ECTS-u		Udio u ocjeni	
Pohađanje nastave		/	45	1,5		0%	
Seminarski rad		/	15	0,5		(max.)20%	
Predrok / Završni usmeni ispit		FFAM332J-IU-1 FFAM332J-IU-2 FFAM332J-IU-3 FFAM332J-IU-4 FFAM332J-IU-5 FFAM332J-IU-6	120	4		(max.)80%	
Ukupno			180	6		100%	
Način izračuna konačne ocjene							
<p>Seminarski rad se ocjenjuje na sljedeći način (max. 20%): Rad nije napisan = 0% Rad djelomično zadovoljava formalne kriterije = 11% Rad u potpunosti zadovoljava formalne kriterije, ali su uočeni veći nedostaci na sadržajnom planu = 14% Rad u potpunosti zadovoljava formalne i sadržajne kriterije, ali su uočene gramatičke i pravopisne pogreške = 17%. Rad u potpunosti zadovoljava formalne i sadržajne kriterije te je gramatički i pravopisno točan = 20%.</p> <p>Završni usmeni ispit ocjenjuje na sljedeći način: (max. 80%): manje od 55% točnih odgovora = 0% ocjene od 55% do 66% točnih odgovora = 44% ocjene od 67% do 78% točnih odgovora = 56% ocjene od 79% do 90% točnih odgovora = 68% ocjene od 91% do 100% točnih odgovora = 80% ocjene</p> <p>Prema Pravilniku o studiranju konačna se ocjena dobiva na sljedeći način:</p>							

0 – 54% nedovoljan (1)
 55 – 66% dovoljan (2)
 67 – 78% dobar (3)
 79 – 90% vrlo dobar (4)
 91 – 100% odličan (5)

Alokacija ECTS bodova, obveze i način izračuna konačne ocjene za izvanredne studente
 (ako ih ima):

Kao alternativu obvezi pohađanja nastave, izvanredni studenti tijekom nastavnoga procesa imaju obvezu napisati esej (pet kartica teksta u razradi teme), što je i preduvjet za pristup završnom usmenom ispitu. Temu eseja, na početku semestra, studenti trebaju definirati s nositeljem predmeta. Esej se ne ocjenjuje, niti nosi udjela u konačnoj ocjeni, ali je njegova izrada uvjet za pristup završnom usmenom ispitu.

Literatura (označiti)	Naslov (naziv, autor, godina)	Izdanje		Jezik				Vrsta djela			
		vlas tito	ost .	hrv .	eng l.	o st .	viš eje z.	knji ga	čl a n a k	skri pta	o s t .
Obvezna	Arhitektura kasnoantičkog doba u Bosni i Hercegovini, Basler, Đ., 1972.		x	x				x			
	Kršćanska arheologija, Basler, Đ., 1986.		x	x				x			
	Kulturna istorija Bosne i Hercegovine od najstarijih vremena do pada ovih zemalja pod tursku vlast (odabrana poglavlja), 1984.		x	x				x			
Dopunska	<i>Antika, Cambi</i> , N., 2002.		x	x				x			
	Povijest umjetnosti, Janson (odabrana poglavlja), H. W., 2003.		x	x				x			
Dodatne informacije o predmetu		Studenti su obvezni redovito pohađati i aktivno sudjelovati u svim oblicima nastave, odnosno mogu opravdano izostati do granice propisane pravilnicima i drugima aktima ustrojbene jedinice.									

Studijski program	Arheologija				
Ciklus	2.	Vrsta	sveučilišni		
Smjer	/	Modul	/		
Godina studija	2.	Semestar	3.		
Naziv predmeta	SREDNJOVJEKOVNI GRADOVI BIH	Kod predmeta	FFAM333J		
ECTS	6	Status	obvezni		
Broj sati nastave		Predavanja	Vježbe	Seminari	Praksa
		30	0	15	0
Ciljevi predmeta	<p>-Postići kod studenata razumijevanje osnovne problematike koja se tiče razvoja fortifikacijskog graditeljstva, njegove terminologije i sl.</p> <p>-Omogućiti studentima usvajanje znanja o bogatom kasnosrednjovjekovnom arhitektonskom nasljeđu Bosne i Hercegovine te ih osposobiti za stručno prezentiranje ovog važnog segmenta kulturne baštine</p> <p>-Omogućiti studentima usvajanje znanja o pokretnoj i nepokretnoj arheološkoj građi koja je pronađena prilikom arheoloških istraživanja srednjovjekovnih gradova.</p>				
Ishodi učenja predmeta	Ishod učenja	Kod ishoda učenja predmeta	Kod ishoda učenja na razini studijskoga programa		
	Objašnjava proces izgradnje srednjovjekovnih gradova u Bosni i Hercegovini u međuočnosu s razvojem putnih komunikacija, trgovine i privrede.	IU-FFAM333J-1	IU-FFAM-1		
	Opisuje i analizira arhitektonske elemente srednjovjekovnih gradova, kao i pripadajuće arheološke građe iz srednjovjekovnih gradova.	IU-FFAM333J-2	IU-FFAM-2		
	Primjenjuje stečene informacije i znanstvenu literaturu u pripremi i prezentiranju konkretnog lokaliteta u stručne ili turističke svrhe.	IU-FFAM333J-3	IU-FFAM-5; IU-FFAM-10		
Preuvjeti za upis predmeta	/				
Sadržaj predmeta	Tjedan/Turnus	Tema			
	16.	Uvod. Literatura. Osnovna terminologija vezana uz forifikacijsku arhitekturu. Arhitektonski elementi utvrđenog grada.			
	17.	Pokušaj rekonstrukcije izgradnje srednjovjekovnog grada u sklopu projekta eksperimentalne arheologije na primjeru Guédelona u Francuskoj. Pojašnjenje srednjovjekovnih tehnika gradnje i alata. Život u srednjovjekovnom gradu.			
	18.	Povijest istraživanja starih gradova u Bosni i Hercegovini. Arheološka istraživanja starih gradova.			

	19.	Razvoj utvrđenih gradova i gradskih naselja srednjovjekovne bosanske države.					
	20.	Srednjovjekovna putna komunikacijska mreža i odnos prema srednjovjekovnim gradovima i utverdama u BiH.					
	21.	Sustavi grijanja u srednjovjekovnim gradovima					
	22.	Pregled najznačajnijih srednjovjekovnih bosanskih gradova.					
	23.	Pregled najznačajnijih srednjovjekovnih gradova na prostoru današnje Hercegovine.					
	24.	Bobovac i Kraljeva Sutjeska nakon arheoloških istraživanja					
	25.	Rezultati arheoloških istraživanja na lokalitetu Stari grad Ljubuški u zapadnoj Hercegovini					
	26.	Sakralna arhitektura i srednjovjekovni gradovi					
	27.	Kamena skulptura u sklopu srednjovjekovnih gradova					
	28.	Pokretna arheološka građa otkrivena prilikom arheoloških istraživanja starih gradova 1					
	29.	Pokretna arheološka građa otkrivena prilikom arheoloških istraživanja starih gradova 2					
	30.	Zaključna razmatranja, priprema za ispit.					
Jezik	Hrvatski						
E-učenje	Mrežna stranica predmeta u sustavu za e-učenje.						
Metode poučavanja	- predavačke metode (predavanje, izlaganje, demonstracija) - participativne i interaktivne metode (slobodni i vođeni razgovor, dijalog, rasprava).						
Oblici provjere znanja (označiti)							
Vrsta predispitne obveze					Vrsta ispita		
kolo kvij	seminarski rad	esej/ref erat	praktični/projektni zadatak	ostalo	pismeni	usmeni	praktični
Alokacija ECTS bodova i udjela u ocjeni							
Obveze studenata		Kod ishoda učenja	Sati opterećenja	Udio u ECTS-u	Udio u ocjeni		
Pohađanje nastave		/	45	1,5	0%		
Seminarski rad		/	15	0,5	(max.)20%		
Predrok / Završni usmeni ispit		IU-FFAM333J-1, IU-FFAM333J-2, IU-FFAM333J-3	120	4	(max.)80%		
Ukupno			180	6	100%		
Način izračuna konačne ocjene							
Seminarski rad se ocjenjuje na sljedeći način (max. 20%): Rad nije napisan = 0% Rad djelomično zadovoljava formalne kriterije = 11% Rad u potpunosti zadovoljava formalne kriterije, ali su uočeni veći nedostaci na sadržajnom planu = 14% Rad u potpunosti zadovoljava formalne i sadržajne kriterije, ali su uočene gramatičke i pravopisne pogreške = 17%. Rad u potpunosti zadovoljava formalne i sadržajne kriterije te je gramatički i pravopisno točan = 20%.							
Završni usmeni ispit ocjenjuje na sljedeći način: (max. 80%):							

manje od 55% točnih odgovora = 0% ocjene
 od 55% do 66% točnih odgovora = 44% ocjene
 od 67% do 78% točnih odgovora = 56% ocjene
 od 79% do 90% točnih odgovora = 68% ocjene
 od 91% do 100% točnih odgovora = 80% ocjene

Prema Pravilniku o studiranju konačna se ocjena dobiva na sljedeći način:

0 – 54% nedovoljan (1)
 55 – 66% dovoljan (2)
 67 – 78% dobar (3)
 79 – 90% vrlo dobar (4)
 91 – 100% odličan (5)

Alokacija ECTS bodova, obveze i način izračuna konačne ocjene za izvanredne studente
 (ako ih ima):

Kao alternativu obvezi pohađanja nastave, izvanredni studenti tijekom nastavnoga procesa imaju obvezu napisati esej (pet kartica teksta u razradi teme), što je i preduvjet za pristup završnom usmenom ispitu. Temu eseja, na početku semestra, trebaju definirati s nositeljem predmeta. Esej se se ocjenjuje, niti nosi udjela u ocjeni, nego je samo preduvjet za pristupanje ispitu za izvanredne studente.

Literatura (označiti)	Naslov (naziv, autor, godina)	Izdanje		Jezik				Vrsta djela			
		vlastito	ost.	hrv.	engl.	ost.	višejez.	knjiga	članak	skripta	ost.
Obvezna	Bobovac i Kraljeva Sutjeska – stolna mjesta bosanskih vladara u XIV i XV stoljeću, Anđelić, P., 1973.		x	x				x			
	Rezultati arheoloških istraživanja lokaliteta Stari grad Ljubuški u zapadnoj Hercegovini, Čuljak, N., Uglešić, A., 2021., str. 263-292.		x	x					x		
	Gradska naselja srednjovjekovne bosanske države, Kovačević-Kojić, D., 1978.		x	x				x			
	Srednjovjekovni gradovi u Bosni i Hercegovini, Redžić, H., 2009.		x	x				x			
Dopunska	Tvrđave na Bosni, Jašarević, A., 2017.		x			x		x			
	Stari gradovi Bosne i Hercegovine,		x	x	x			x			

	Mulabegović, F. et al., 2012.										
	Staklo u Dubrovačkoj Republici u svjetlu arheoloških nalaza, Topić, N., 2022.		x	x				x			
Dodatne informacije o predmetu		Studenti su obvezni redovito pohađati i aktivno sudjelovati u svim oblicima nastave, odnosno mogu opravdano izostati do granice propisane pravilnicima i drugim aktima ustrojbene jedinice.									

Studijski program	Arheologija – dvopredmetni studij				
Ciklus	2.	Vrsta	sveučilišni		
Smjer	/	Modul	/		
Godina studija	2.	Semestar	1.		
Naziv predmeta	RIMSKE VILE NA PODRUČJU BOSNE	Kod predmeta	FFAM334J		
ECTS	6	Status	izborni		
Broj sati nastave		Predavanja	Vježbe	Seminari	Praksa
		30	0	15	0
Nastavnici	dr. sc. Željka Pandža, doc.	30	0	15	0
	/	0	0	0	0
Ciljevi predmeta	Omogućiti studentima usvajanje znanja o procesima koji dovode do osnivanja rimskih naselja, gradnje villa na području Hercegovine (odobito vila rustika) kao i njihov značaj u razvoju poljoprivrede i zanatstva				
	Postići kod studenata razumijevanje tipologije i tlocrta villa, unutarnjeg uređenja, društvene i etničke strukture vlasnika, kao i pojmova latifundija, domus i dr.				
	Omogućiti studentima usvajanje znanja o građevinskim tehnikama, materijalu i osnovnim dijelovima rimskih villa				
	Osposobiti studente za prepoznavanje i Interpretiranje pokretnog arheološkog materijala (numizmatički nalazi, epigrafski spomenici, nakit, tegule, imbreksi, torkulari i dr.).				
Ishodi učenja predmeta	Ishod učenja	Kod ishoda učenja predmeta	Kod ishoda učenja na razini studijskoga programa		
	Analizira i vrednuje natpisnu građu te literarna vrela o pojavi i gradnji rimskih villa	IU- FFAM334J -1	IU-FFAM-1; IU-FFAM-2; IU-FFAM-5		
	Formulira i objašnjava razvoj rimskih villa	IU- FFAM334J -2	IU-FFAM-1; IU-FFAM-2; IU-FFAM-4, IU-FFAM-5; IU-FFAM-6		
	Razlikuje terminologiju vezanu uz tipologiju (vile urbane, vile suburbane, villae rusticae)	IU- FFAM334J -3	IU-FFAM-1; IU-FFAM-2		
	Grupira artefakte i instalacije pronađene prilikom arheoloških istraživanja	IU- FFAM334J -4	IU-FFAM-1; IU-FFAM-2		
	Poznaje/razlikuje glavne arheološke lokalitete s ostacima rimskih vila na području Bosne, te prepoznaje građevinske tehnike i građevinski materijal korišten u gradnji villa	IU- FFAM334J -5	IU-FFAM-1; IU-FFAM-2		
Preuvjeti za upis predmeta	/				
Sadržaj predmeta	Tjedan/ turnus	Tema			
	1.	Uvodno predavanje			
	2.	Pojava i gradnja rimskih villa u Bosni			

	3.	Latifundije, domusi
	4.	Građevinske tehnike i materijali
	5.	Uloga rimskih vila u razvoju poljoprivrede i zanatstva
	6.	Tlocrt i tipologija rimskih villa
	7.	Vile urbane, suburbane i villae rusticae
	8.	Osnovni dijelovi rimskih vila
	9.	Registrirani lokaliteti rimskih villa u Bosni
	10.	Najznačajnije ville u Bosni
	11.	Opis i datacija
	12.	Tegulae i imbrices
	13.	Mozaici i zidno slikarstvo
	14.	Društvena i etnička struktura vlasnika vila
	15.	Zaključna razmatranja
Jezik	Hrvatski	
E-učenje	Mrežna stranica predmeta u sustavu za e-učenje.	
Metode poučavanja	predavačke metode (predavanje, izlaganje, demonstracija) - participativne i interaktivne metode (slobodni i vođeni razgovor, dijalog, rasprava).	
Oblici provjere znanja (označiti)		
Vrsta predispitne obveze		
kolokvij	seminarski rad	esej/refereat
		praktični/projektni zadatak
		ostalo
Vrsta ispita		
		pismeni
		usmeni
		praktični
Alokacija ECTS bodova i udjela u ocjeni		
Obveze studenata	Kod ishoda učenja	Sati opterećenja
		Udio u ECTS-u
		Udio u ocjeni
Pohađanje nastave	/	45
Predrok / Završni usmeni ispit	IU- FFAM334J - 1 IU- FFAM334J - 2 IU- FFAM334J - 3 IU- FFAM334J - 4 IU- FFAM334J - 5	135
		4,5
		100%
Ukupno		180
		6
		100%
Način izračuna konačne ocjene		
Prema Pravilniku o studiranju konačna se ocjena dobiva na sljedeći način:		
0 – 54% nedovoljan (1)		
55 – 66% dovoljan (2)		
67 – 78% dobar (3)		
79 – 90% vrlo dobar (4)		
91 – 100% odličan (5)		
Alokacija ECTS bodova, obveze i način izračuna konačne ocjene za izvanredne studente (ako ih ima):		
Kao alternativu obvezi pohađanja nastave, izvanredni studenti tijekom nastavnoga procesa imaju obvezu napisati esej (pet kartica teksta u razradi teme), što je i preduvjet za pristup završnom usmenom ispitu. Temu eseja, na početku semestra, studenti trebaju definirati s nositeljem predmeta. Esaj se ne ocjenjuje, niti nosi udjela u konačnoj ocjeni, ali je njegova izrada uvjet za pristup završnom usmenom ispitu.		

Literatura (označiti)	Naslov (naziv, autor, godina)	Izdanje		Jezik			Vrsta djela				
		vlasito	ost.	hrv.	en gl .	ost.	više jez.	knjiga	članak	skripta	ost.
Obvezna	Antički Rim, Panorama jedne civilizacije, Beograd, 1967.		x					x			
	August Musić, Nacrt grčkih i rimskih starina, Zagreb (pretisak izdanja iz 1942. godine), 2002.			x				x			
	A. Busuladžić, Rimske vile u Bosni i Hercegovini, 2011.		x					x			
	Đ. Basler, Arhitektura kasnoantičkog doba u Bosni i Hercegovini, Sarajevo, Veselin Masleša. 1972.		x					x			
	I. Čremošnik, Mozaici i zidno slikarstvo rimskog doba u Bosni i Hercegovini, Sarajevo, 1984.		x					x			
	C. A. F. Berry, "The Dating of Romano-British Houses," <i>Journal of Roman Studies</i> XLI, London, 1951.					x		x			
	I. Bojanovski, "Materijali, tehnike i strukture antičkog graditeljstva u unutrašnjosti provincije Dalmacije" Zadar, 1980.		x						x		
	I. Bojanovski, "Nalaz evropskog značaja: otkriće rimskog carskog veleposjeda kod Bosanske Dubice" [A find of European importance: the discovery of a Roman imperial estate near Bosanska Dubica]. In: <i>Odjek</i> , XXXIV, no. 10, 1981-		x						x		
	I. Bojanovski, "Crkvina u Suvaji kod Bosanske Dubice – carski posjed" [Crkvina in Suvaja near Bosanska Dubica – an imperial estate]. <i>AP</i> 23, Beograd, 1982.		x						x		
E. Pašalić, Antička naselja i komunikacije u Bosni i Hercegovini, Sarajevo, 1960.		x						x			
SKUPINA AUTORA, Kulturna istorija Bosne i Hercegovine, Sarajevo, 1996.		x						x			
E. Pašalić, "Rimsko naselje u Ilidži kod Sarajeva. Prvi prethodni		x						x			

	izvještaj o iskopavanjima 1955-1958". <i>GZM n. s. A, XIV</i> , Sarajevo, 1959.									
	R. Matijašić, <i>Gospodarstvo antičke Istre</i> , Pula, 1998.			x				x		
	V. Paškvalin, "Kućište, Donji Šepak, Zvornik: rimska villa rustica" [Kućište, Donji Šepak, Zvornik: a Roman <i>villa rustica</i>]. <i>AP 23</i> , Beograd, 1982.		x						x	
	V. Paškvalin, "Arheološko nalazište Ograja u Putovićima kod Zenice, <i>GZM n. s. A, 45</i> , Sarajevo, 1990.		x						x	
	J. T. Smith, <i>Roman Villas: A Study in Social Structure</i> . London and New York, 2006.				x			x		
	I. Čremošnik, "Iskopavanje u Ljusini 1957", <i>GZM n. s. A, XIV</i> , Sarajevo, 1959.		x						x	
	I. Kellner, "Ostanci rimske kuće u Laktašima", <i>GZM II</i> , Sarajevo, 1890.		x						x	
	V. Paškvalin, "Dvorišta, Ograja u Putovićima kod Zenice: rimske građevine", <i>AP 10</i> , Beograd, 1968.		x						x	
Dopunska	V. Radimski, <i>Rimska naseobina u Majdanu kod Varcar – Vakufa</i> , <i>GZM V</i> , Sarajevo, 1893.		x						x	
	E. Pašalić, <i>Iskopavanja rimskih objekata na Ilidži kod Sarajeva</i> , <i>AP 1</i> , Beograd, 1959.		x						x	
	E. Pašalić, "Antički tragovi iz okoline Bugojna i Gornjeg Vakufa" <i>GZM n. s. VIII</i> , Sarajevo, 1953.		x						x	
Dodatne informacije o predmetu		Studenti su obvezni redovito pohađati i aktivno sudjelovati u svim oblicima nastave, odnosno mogu opravdano izostati do granice propisane pravilnicima i drugima aktima ustrojbene jedinice.								

Studijski program	Arheologija		
Ciklus	2.	Vrsta	sveučilišni
Smjer	/	Modul	/
Godina studija	2.	Semestar	4.
Naziv predmeta	ŽELJEZNO DOBA ISTOČNOG JADRANA	Kod predmeta	FFAM430J

ECTS	6	Status	obvezni		
	Broj sati nastave	Predavanja	Vježbe	Seminari	Praksa
		30	0	15	0
Ciljevi predmeta	<p>- Osposobiti studente za poznavanje kulturnoga razvoja željeznog doba na prostoru istočnog Jadrana i zaleđa (osobit naglasak se stavlja na prostore neposrednog zaleđa istočnojadranske obale), po kojima će moći prepoznavati različite kulturne (etničke) skupine prema njihovu pokretnom ili nepokretnom inventaru.</p> <p>- Osposobiti studente za analizu ostalih procesa društvenog razvoja, oblike gospodarstva, umjetnosti i religijskog sustava kod željeznodobnih zajednica istočnojadranske kulturne regije.</p> <p>- Postići kod studenata primjenu kritičke analize istraživačke problematike kultura istočnog Jadrana u vrijeme 1. tis. pr. K. Prvenstveno vezano za metodologiju daljnjeg istraživanja, koja uključuje pokušaj definiranja kriterija za kulturnu (etničku) valorizaciju: postavljanje teza za daljnju arheološku obradu (studijsku, terensku).</p>				
Ishodi učenja predmeta	Ishod učenja	Kod ishoda učenja predmeta	Kod ishoda učenja na razini studijskoga programa		
	Poznaje osnove kulturnog razvoja željeznog doba istočnojadranskog prostora.	IU-FFAM430J-1	IU-FFAM-1		
	Poznaje prostorni raspored, slijed i individualni razvoj različitih kulturnih i etničkih skupina željeznog doba istočnojadranskog prostora.	IU-FFAM430J-2	IU-FFAM-1		
	Prezentira tipologiju i kronologiju karakterističnih (tipičnih) arheoloških nalaza (osobito metalnih) željeznog doba istočnojadranskog prostora, prema konkretnoj pokretnoj arheološkoj građi.	IU-FFAM430J-3	IU-FFAM-1; IU-FFAM-2		
	Interpretira i razumje procese kontaktiranja, prožimanja ili utjecaja različitih kulturnih i etnokulturnih zajednica u vrijeme željeznog doba na prostoru istočnog Jadrana i susjednih oblasti, na temelju arheološke građi.	IU-FFAM430J-4	IU-FFAM-4		
	Procjenjuje glavne nedostatke i probleme koji se nameću u dosadašnjem i budućem istraživanju željeznog doba istočnog Jadrana.	IU-FFAM430J-5	IU-FFAM-5; IU-FFAM-6		
Preuvjeti za upis predmeta	/				
Sadržaj predmeta	Tjedan/ turnus	Tema			
	1.	Uvodno predavanje: <ul style="list-style-type: none"> - ciljevi, sadržaj predmeta i literatura. - kontinuitet/diskontinuitet u odnosu na prethodni period. 			
	2.	Liburni u željezno doba I:			

		<ul style="list-style-type: none"> - prostor i vrijeme. - periodizacija. - povijesni osvrt. - nasebinski sustavi i način pokapanja. - gospodarstvo i religijski sustav.
3.	Liburni u željezno doba II:	<ul style="list-style-type: none"> - materijalna kultura. - tipologija metalnih nalaza.
4.	Delmati u željezno doba I:	<ul style="list-style-type: none"> - prostor i vrijeme. - periodizacija. - povijesni osvrt. - nasebinski sustavi i način pokapanja. - gospodarstvo i religijski sustav.
5.	Delmati u željezno doba II:	<ul style="list-style-type: none"> - materijalna kultura. - tipologija metalnih nalaza.
6.	Željezno doba južnog Jadrana i istočne Hercegovine (južnoprimorska skupina) I:	<ul style="list-style-type: none"> - prostor i vrijeme. - periodizacija. - povijesni osvrt. - nasebinski sustavi i način pokapanja. - gospodarstvo i religijski sustav.
7.	Željezno doba južnog Jadrana i istočne Hercegovine (južnoprimorska skupina) II:	<ul style="list-style-type: none"> - materijalna kultura. - tipologija metalnih nalaza.
8.	Grčka kolonizacija južnog i srednjeg Jadrana:	<ul style="list-style-type: none"> - povijesni osvrt. - grčke kolonije i naseobine.
9.	Mlađe željezno doba na istočnojadranskom prostoru (Helenizam) I:	<ul style="list-style-type: none"> - nalazišta-najvažniji eksponenti helenističke kulture. - arhitektura. - način pokapanja i religijski sustav. - Odnosi Grka i indigenih zajednica u neposrednoj blizini.
10.	Mlađe željezno doba na istočnojadranskom prostoru (Helenizam) II:	<ul style="list-style-type: none"> - tipologija materijala (metal).
11.	Mlađe željezno doba na istočnojadranskom prostoru (Helenizam) III:	<ul style="list-style-type: none"> - tipologija materijala (keramika).
12.	Dezintegracija istočnojadranskog željeznodobnog kulturnog sustava:	<ul style="list-style-type: none"> - dolazak Rimljana - romanizacija (mehanizmi, pravci i interpretativni modeli).
13.	Pregled antičkih pisanih vrela koja se referiraju na prostor Istočnog Jadrana.	

	14.	Uklopljenost željeznog doba istočnog Jadrana u širi prostorni/kulturni i komunikacijski kontekst.					
	15.	Pregled iznesene građe, diskusija i priprema za ispit.					
Jezik	Hrvatski						
E-učenje	Mrežna stranica predmeta u sustavu za e-učenje.						
Metode poučavanja	- predavačke metode (predavanje, izlaganje, demonstracija). - participativne i interaktivne metode (slobodni i vođeni razgovor, dijalog, rasprava).						
Oblici provjere znanja (označiti)							
Vrsta predispitne obveze					Vrsta ispita		
kolokvij	seminarski rad	esej/refe- rat	praktični/projekt- ni zadatak	ostalo	pismeni	usmeni	praktični
Alokacija ECTS bodova i udjela u ocjeni							
Obveze studenata		Kod ishoda učenja	Sati opterećenja	Udio u ECTS-u	Udio u ocjeni		
Pohađanje nastave		/	45	1,5	0%		
Seminarski rad		/	15	0,5	(max.)20%		
Predrok / Završni usmeni ispit		IU-FFAM430J-1 IU-FFAM430J-2 IU-FFAM430J-3 IU-FFAM430J-4 IU-FFAM430J-5	120	4	(max.)80%		
Ukupno			180	6	100%		
Način izračuna konačne ocjene							
Seminarski rad se ocjenjuje na sljedeći način (max. 20%): Rad nije napisan = 0% Rad djelomično zadovoljava formalne kriterije = 11% Rad u potpunosti zadovoljava formalne kriterije, ali su uočeni veći nedostaci na sadržajnom planu = 14% Rad u potpunosti zadovoljava formalne i sadržajne kriterije, ali su uočene gramatičke i pravopisne pogreške = 17%. Rad u potpunosti zadovoljava formalne i sadržajne kriterije te je gramatički i pravopisno točan = 20%.							
Završni usmeni ispit ocjenjuje na sljedeći način: (max. 80%): manje od 55% točnih odgovora = 0% ocjene od 55% do 66% točnih odgovora = 44% ocjene od 67% do 78% točnih odgovora = 56% ocjene od 79% do 90% točnih odgovora = 68% ocjene od 91% do 100% točnih odgovora = 80% ocjene							
Prema Pravilniku o studiranju konačna se ocjena dobiva na sljedeći način: 0 – 54% nedovoljan (1) 55 – 66% dovoljan (2) 67 – 78% dobar (3) 79 – 90% vrlo dobar (4) 91 – 100% odličan (5)							
Alokacija ECTS bodova, obveze i način izračuna konačne ocjene za izvanredne studente (ako ih ima):							
Kao alternativu obvezi pohađanja nastave, izvanredni studenti tijekom nastavnoga procesa imaju obvezu napisati esej (pet kartica teksta u razradi teme), što je i preduvjet za pristup završnom usmenom ispitu. Temu eseja, na početku semestra, studenti trebaju definirati s nositeljem							

predmeta. Esej se ne ocjenjuje, niti nosi udjela u konačnoj ocjeni, ali je njegova izrada uvjet za pristup završnom usmenom ispitu.

Literatura (označiti)	Naslov (naziv, autor, godina)	Izdanje		Jezik				Vrsta djela			
		vlasti to	ost .	hr v.	engl .	ost .	više j ez.	knji g a	čla na k	skri p ta	os t.
Obvezna	Željezno doba na južnojadranskom području (Istočna Hercegovina, južna Dalmacija), Marijan, B., 2000, str. 7-221.		x	x					x		
	Praistorija jugoslavenskih zemalja V, Željezno doba (odabrana poglavlja), 1989.		x	x				x			
	Prilozi kulturnoj stratigrafiji praistorijskih gradinskih naselja u jugozapadnoj Bosni, Godišnjak, Govedarica, B., 1982., str. 111-188.										
	Protopovijesno doba u Hercegovini, Marijan, B., 2011., str. 25-54.		x	x					x		
	Iliri i antički svijet (Les Illyriens et le monde antique), Rendić Miočević D., 1989.		x	x				x			
Dopunska	Hellenistic and Roman Pottery in Liburnia, Brusić, Z., 1999.		x		x			x			
	O horizontu ratničkih grobova 5. st. pr. Kr. na prostoru istočne obale Jadran i njezina zaleđa: Primjer novog nalaza iz Vranjeva Sela kod Neuma, Blečić-Kavur, M., Capek-Miličević, I., 2012., str. 31-94.		x	x					x		

	The Changing Face of Dalmatia: Archaeological and Ecological Studies in a Mediterranean Landscape, Chapman, J. J. C., Sheil, R.S., Batović, Š., 1996.		x		x			x			
	Geografija istočnog Jadrana u starom vijeku, Kozličić, M., 1990.		x	x				x			
	Utvrdjena ilirska naselja I, Benac, A., 1984.		x	x				x			
	Arheološka istraživanja ilirskog grada Daorsa na Gradini u Ošanićima kod Stoca, Marić, Z., 1977., str. 5-99.		x	x					x		
Dodatne informacije o predmetu	Studenti su obvezni redovito pohađati i aktivno sudjelovati u svim oblicima nastave, odnosno mogu opravdano izostati do granice propisane pravilnicima i drugima aktima ustrojbene jedinice.										

Studijski program	Arheologija				
Ciklus	2.	Vrsta	sveučilišni		
Smjer	/	Modul	/		
Godina studija	2.	Semestar	4.		
Naziv predmeta	ANTIČKA NUMIZMATIKA	Kod predmeta	FFAM431J		
ECTS	6	Status	obvezni		
Broj sati nastave		Predavanja	Vježbe	Seminari	Praksa
		30	0	15	0
Ciljevi predmeta	<p>- Omogućiti studentima usvajanje osnovnih informacija o numizmatiki kao pomoćnoj povijesnoj disciplini.</p> <p>- Upoznati studente s numizmatičkom nomenklaturom i uoče osobitosti kovanja i izgleda novca u različitim razdobljima antike.</p> <p>- Osposobiti studente da se samostalno koriste sa osnovnom literaturom i relevantnim katalozima za referiranje antičkih kovanica.</p>				
Ishodi učenja predmeta	Ishod učenja	Kod ishoda učenja predmeta	Kod ishoda učenja na razini studijskoga programa		
	Usvaja i koristi specijalistička znanja o kovanju novca tijekom antike.	IU-FFAM431J-1	IU-FFAM-2		
	Prepoznaje karakteristične prikaze i legende na novcu, određuje provenijenciju i vrijeme kovanja.	IU-FFAM431J-2	IU-FFAM-4		
	Samostalno analizira i uz korištenje relevantne numizmatičke literature prezentira antičke kovanice.	IU-FFAM431J-4	IU-FFAM-6; IU-FFAM-7		
Preuvjeti za upis predmeta	/				
Sadržaj predmeta	/ turnus	Tema			
	1.	Antička numizmatika (definicija, vremensko i prostorno određenje predmeta, srodne znanosti, definicija novca, pojava novca, tehnika kovanja novca).			
	2.	Numizmatička nomenklatura.			
	3.	Kataloška obrada kovanica, nalazi antičkih kovanica u arheološkom kontekstu.			
	4.	Grčki novčani sustavi, nominale grčkog novca.			
	5.	Prikazi na novcu grčkih gradova (likovi životinja, prikazi biljaka, predmeta, i dr.).			
	6.	Panteon i mitologija na grčkom novcu.			
	7.	Novac Atene i Korinta; novac grčkih gradova na Siciliji i u južnoj Italiji.			
	8.	Novac Aleksandra Makedonskog i helenističkih dinasta.			
	9.	Novac grčkih gradova na istočnoj obali Jadrana (<i>Dyrrachion</i> , <i>Issa</i> , <i>Pharos</i> , <i>Heracleia</i> , prekovi, ΔI(M) serije, IONIOΣ emisije).			
10.	Ilirski novac (Monunije, Mitil, Gencije, Balej, novac Daorsa i dr.).				

	11.	Keltski novac.					
	12.	Rimski republikanski novac (<i>aes rude, aes signatum, as libralis, quadrigatus, victoriatus, denarius, quinarius, sestertius</i> , monetarni magistrati).					
	13.	Rimske carske nominale (<i>aureus, denarius, sestertius, dupondius, as, quadrans, antoninianus, argenteus, follis</i> ,, prikazi i legende na aversu i revers).					
	14.	Rimske carske kovnice, kovničke oznake, kovnica <i>Siscia</i> , struktura kovnice.					
	15.	Biznantski novac (<i>solidus, siliqua, miliarense, nummus, follis</i> , prikazi i legende na aversu i reversu).					
Jezik	Hrvatski						
E-učenje	Mrežna stranica predmeta u sustavu za e-učenje.						
Metode poučavanja	- predavačke metode (predavanje, izlaganje, demonstracija) - participativne i interaktivne metode (slobodni i vođeni razgovor, dijalog, rasprava).						
Oblici provjere znanja (označiti)							
Vrsta predispitne obveze					Vrsta ispita		
kolok vij	seminarski rad	esej/refe rat	praktični/projektni zadatak	ostalo	pismeni	usmeni	praktični
Alokacija ECTS bodova i udjela u ocjeni							
Obveze studenata		Kod ishoda učenja	Sati opterećenja	Udio u ECTS-u	Udio u ocjeni		
Pohađanje nastave		/	45	1,5	0%		
Seminarski rad		/	15	0,5	(max.)20%		
Predrok / Završni usmeni ispit		IU-FFAM431J-1 IU-FFAM431J-2 IU-FFAM431J-3	120	4	(max.)80%		
Ukupno			180	6	100%		
Način izračuna konačne ocjene							
Seminarski rad se ocjenjuje na sljedeći način (max. 20%): Rad nije napisan = 0% Rad djelomično zadovoljava formalne kriterije = 11% Rad u potpunosti zadovoljava formalne kriterije, ali su uočeni veći nedostaci na sadržajnom planu = 14% Rad u potpunosti zadovoljava formalne i sadržajne kriterije, ali su uočene gramatičke i pravopisne pogreške = 17%. Rad u potpunosti zadovoljava formalne i sadržajne kriterije te je gramatički i pravopisno točan = 20%.							
Završni usmeni ispit ocjenjuje na sljedeći način: (max. 80%): manje od 55% točnih odgovora = 0% ocjene od 55% do 66% točnih odgovora = 44% ocjene od 67% do 78% točnih odgovora = 56% ocjene od 79% do 90% točnih odgovora = 68% ocjene od 91% do 100% točnih odgovora = 80% ocjene							
Prema Pravilniku o studiranju konačna se ocjena dobiva na sljedeći način: 0 – 54% nedovoljan (1) 55 – 66% dovoljan (2) 67 – 78% dobar (3) 79 – 90% vrlo dobar (4) 91 – 100% odličan (5)							

Alokacija ECTS bodova, obveze i način izračuna konačne ocjene za izvanredne studente (ako ih ima):											
Kao alternativu obvezi pohađanja nastave, izvanredni studenti tijekom nastavnoga procesa imaju obvezu napisati esej (pet kartica teksta u razradi teme), što je i preduvjet za pristup završnom usmenom ispitu. Temu eseja, na početku semestra, trebaju definirati s nositeljem predmeta. Esej se se ocjenjuje, niti nosi udjela u ocjeni, nego je samo preduvjet za pristupanje ispitu za izvanredne studente.											
Literatura (označiti)	Naslov (naziv, autor, godina)	Izdanje		Jezik				Vrsta djela			
		vlas tito	os t.	hrv.	engl.	ost.	više jez.	knji ga	član ak	skri pta	o st.
Obvezna	Arheološki muzej u Zagrebu. Numizmatička zbirka. Vodič, Dukat, Z., Mirnik, I., 2004.		x	x				x			
	Leksikon antičke numizmatike, Kos, P., 1998.		x	x				x			
	Iliri i antički svijet, Rendić Miočević, D., 1989.		x	x				x			
Dopunska	Grčki novac u stalnom postavu Arheološkog muzeja u Splitu, Bonačić-Mandinić, M., 2004.		x	x							
	Rimski republikanski novac u stalnom postavu Arheološkog muzeja u Splitu, Bonačić-Mandinić, M., 2006.		x	x				x			
	Rimski carski novac u stalnom postavu Arheološkog muzeja u Splitu (I-II), Bonačić-Mandinić, M., 2007/2008.		x	x				x			
Dodatne informacije o predmetu		Studenti su obvezni redovito pohađati i aktivno sudjelovati u svim oblicima nastave, odnosno mogu opravdano izostati do granice propisane pravilnicima i drugima aktima ustrojbene jedinice.									

Studijski program	Arheologija - dvopredmetni studij				
Ciklus	2.	Vrsta	sveučilišni		
Smjer	/	Modul	/		
Godina studija	2.	Semestar	4.		
Naziv predmeta	TEORIJSKA ARHEOLOGIJA	Kod predmeta	FFAM432J		
ECTS	4	Status	obvezni		
Broj sati nastave		Predavanja	Vježbe	Seminari	Praksa
		30	0	15	0
Ciljevi predmeta	-Postići kod studenata razumijevanje osnovne problematike koja se tiče razvoja arheološke misli -Omogućiti studentima usvajanje znanja o teorijskim pravcima u arheološkoj znanosti -Postići kod studenata interes za teorijsku arheologiju i potaknuti ih na kritičko promišljanje				
Ishodi učenja predmeta	Ishod učenja	Kod ishoda učenja predmeta	Kod ishoda učenja na razini studijskoga programa		
	Razumije i opisuje razvoj teorijske misli u arheologiji	IU-FFAM432J-1	FFAB-IU-3		
	Razvija kritički pristup u praćenju razvoja teorijske misli i primjene znanstvene i stručne literature koja se tiče odnosa arheologije i srodnih joj znanosti	IU-FFAM432J-2	IU-FFAM-5		
	Koristi temeljna znanja iz različitih pristupa teorijske arheologije, s naglaskom na suvremenu arheologiju	IU-FFAM432J-3	IU-FFAM-2		
Preuvjeti za upis predmeta	/				
Sadržaj predmeta	Tjedan/Turnus	Tema			
	1.	Uvod u teorijsku arheologiju			
	2.	Definicije znanosti i teorije			
	3.	Percepcije prošlosti i nastanak povijesne misli			
	4.	Koncept arheološke kulture! Kronologije i tipologije!			
	5.	Tijek razvoja teorijske arheologije			
	6.	Kulturno-povijesna arheologija ili tradicionalna arheologija			
	7.	Procesna ili nova arheologija			
	8.	Postprocesna arheologija			
	9.	Arheologija u 21. stoljeću			
	10.	Koncepti arheologije prostora i krajolika			
	11.	Kognitivna arheologija			
	12.	Ideologija i strukture moći u arheologiji			
13.	Etnicitet, identitet i materijalna kultura				

	14.	Prošlost kao aktivan sudionik sadašnjosti					
	15.	Zaključna razmatranja					
Jezik	Hrvatski						
E-učenje	Mrežna stranica predmeta u sustavu za e-učenje.						
Metode poučavanja	- predavačke metode (predavanje, izlaganje, demonstracija) - participativne i interaktivne metode (slobodni i vođeni razgovor, dijalog, rasprava).						
Oblici provjere znanja (označiti)							
Vrsta predispitne obveze					Vrsta ispita		
kolok vij	seminarski rad	esej/referat	praktični /projektni zadatak	ostalo	pismeni	usmeni	praktični
Alokacija ECTS bodova i udjela u ocjeni							
Obveze studenata		Kod ishoda učenja	Sati opterećenja	Udio u ECTS-u	Udio u ocjeni		
Pohađanje nastave		/	45	1,5	0%		
Seminarski rad		/	15	0,5	(max.)20%		
Predrok / Završni usmeni ispit		IU-FFAM432J-1 IU-FFAM432J-2 IU-FFAM432J-3	60	2	(max.)80%		
Ukupno			120	4	100%		
Način izračuna konačne ocjene							
<p>Seminarski rad se ocjenjuje na sljedeći način (max. 20%): Rad nije napisan = 0% Rad djelomično zadovoljava formalne kriterije = 11% Rad u potpunosti zadovoljava formalne kriterije, ali su uočeni veći nedostaci na sadržajnom planu = 14% Rad u potpunosti zadovoljava formalne i sadržajne kriterije, ali su uočene gramatičke i pravopisne pogreške = 17%. Rad u potpunosti zadovoljava formalne i sadržajne kriterije te je gramatički i pravopisno točan = 20%.</p> <p>Završni usmeni ispit ocjenjuje na sljedeći način: (max. 80%): manje od 55% točnih odgovora = 0% ocjene od 55% do 66% točnih odgovora = 44% ocjene od 67% do 78% točnih odgovora = 56% ocjene od 79% do 90% točnih odgovora = 68% ocjene od 91% do 100% točnih odgovora = 80% ocjene</p> <p>Prema Pravilniku o studiranju konačna se ocjena dobiva na sljedeći način: 0 – 54% nedovoljan (1) 55 – 66% dovoljan (2) 67 – 78% dobar (3) 79 – 90% vrlo dobar (4) 91 – 100% odličan (5)</p>							
Alokacija ECTS bodova, obveze i način izračuna konačne ocjene za izvanredne studente (ako ih ima):							
Kao alternativu obvezi pohađanja nastave, izvanredni studenti tijekom nastavnoga procesa imaju obvezu napisati esej (pet kartica teksta u razradi teme), što je i preduvjet za pristup završnom usmenom ispitu. Temu eseja, na početku semestra, studenti trebaju definirati s nositeljem							

predmeta. Esej se ne ocjenjuje, niti nosi udjela u konačnoj ocjeni, ali je njegova izrada uvjet za pristup završnom usmenom ispitu.

Literatura (označiti)	Naslov (naziv, autor, godina)	Izdanje		Jezik				Vrsta djela			
		vlastito	ost.	hrv.	engl.	ost.	višejez.	knjiga	članak	skripta	ost.
Obvezna	Od predmeta do teksta, Teorijske perspektive arheoloških istraživanja., Olsen, B., 2002.		x			x		x			
	Uvod u teorijsku arheologiju-stvaraoci i pravci u 20. stoljeću, Šošić Klindžić, R., 2015.		x	x				x			
	Archaeological theory today, Hooder, I., 2001.		x		x			x			
	Archaeology: the key concepts, Renfrew, C., Bahn, P., 2005.		x		x			x			
Dopunska	Archaeological Theory, Johnson, M., 1999.		x		x			x			
	The archaeology of ethnicity, Constructing identities in the past and present, Jones, S., 1997.		x		x			x			
	Historija arheologije u novim zemljama jugoistočne Europe, Novaković, P., 2015.		x			x		x			
	Archaeology as anthropology, Binford, L., 1962.		x		x				x		
	Phenomenology of landscape, Places, paths and monuments, Tilley, C., 1994.		x		x			x			
	Arheologija prostora i		x			x			x		

	arheologija krajolika, Novaković, P., 2008.										
	Archaeology. Theories, Methods and Practice, Renfrew, C., Bahn, P., 2000.		x		x				x		
Dodatne informacije o predmetu		Studenti su obvezni redovito pohađati i aktivno sudjelovati u svim oblicima nastave, odnosno mogu opravdano izostati do granice propisane pravilnicima i drugima aktima ustrojbene jedinice.									